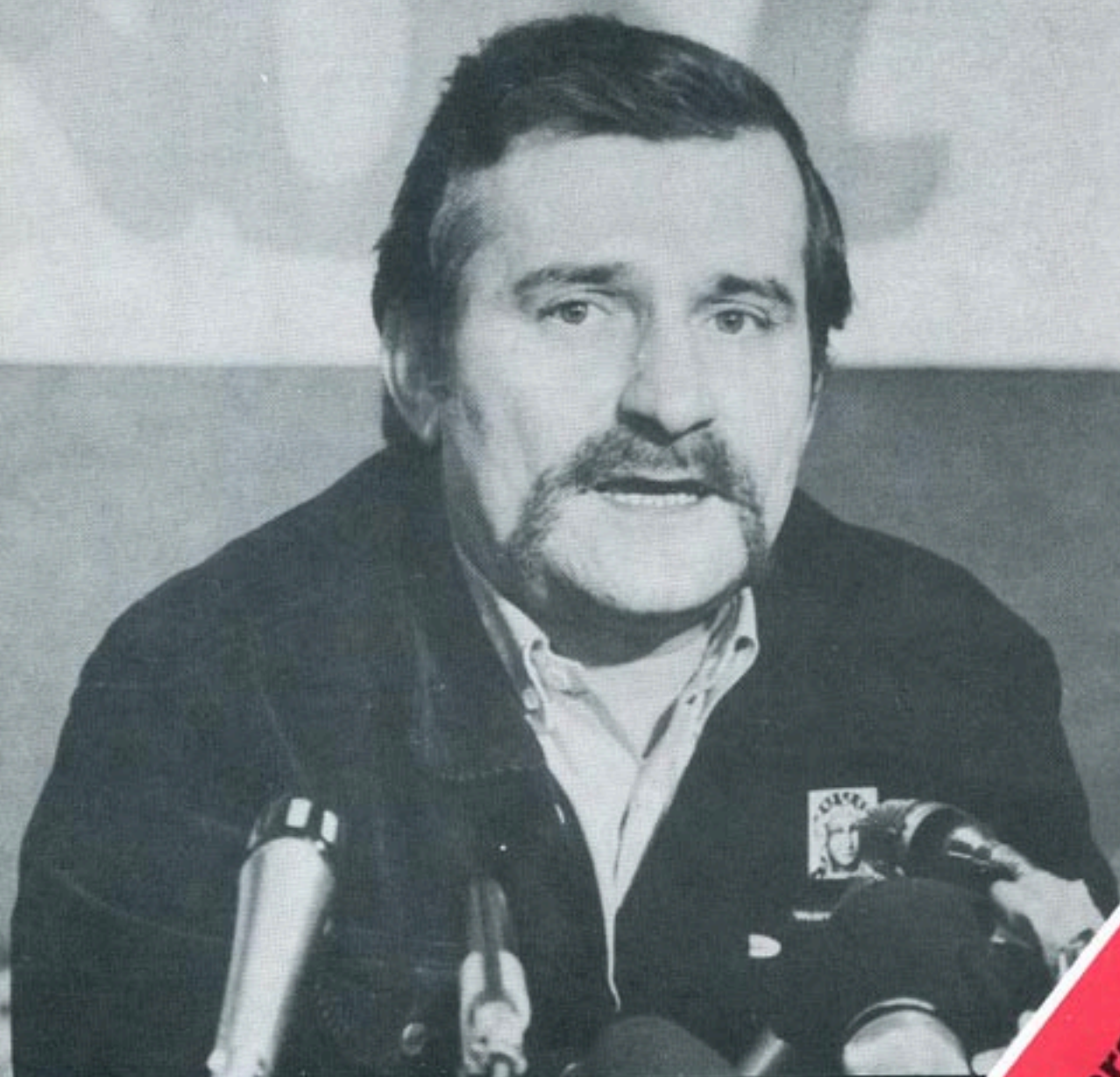

CONTRA

nr 3 1982

årg 8

5:-

**De tar våra barn!
Kemisk krigföring**

Prag och Warszawa

CONTRA

oberoende borgerlig tidskrift
ISSN 0347-6472
Contra-Tryck, Stockholm 1982

Utgivning

Contra utkommer med sex nummer per år. Nästa nummer utkommer i juni.

Ansvarig utgivare

Christer Arkefors
Ställföreträdande ansvarig utgivare:
Benny Rung

Adresser

Box 6082, 102 32 Stockholm.
Telefon 08-39 66 81. Vi har ingen fast
telefonid. Mellan kl 09.00 och 20.00
är telefonsvarare inkopplad om expe-
ditionen är obemannad.

Box 426, 701 06 Örebro.

Prenumeration

39 kronor per år. Inbetalas på postgiro
85 95 89-4 eller bankgiro 261-2638.

Finland

39 mark per år.
Finländskt postgiro 1125 82-9.

Norge

48 norska kronor per år.
Norskt postgiro 1 99 82 77.

Redaktion

Claes Almgren, Christer Arkefors, Anders
Fjällström, Carl G. Holm, Géza Mólnár
och Benny Rung.

Övriga medarbetare

Bertil Lindblom, Roger Söderqvist och
Monica Wiegert.

Utlandskorrespondenter:

Allan C Brownfeld, Washington
Harry Jones, London
Robert Champlin, Toronto
Per Danielsen, Oslo

Regionala kontaktpersoner

Mälardalen: Christian Moldén 021-146188
Västskusten: Robert Ask 031-20 55 19
Småland: Bertil Lindblom 0480-862 38
Norra Norrland: Hans Olsson 0910-35812

Ej signerat material har sammanställts
av redaktionen.

Copyright Stiftelsen Contra, Stockholm
Eftertryck endast efter överenskommelse.
Presslagd 1982-04-14

CONTRA-NYTT

Nya böcker

Vi kan erbjuda två nya böcker. Lee Edwards har skrivit en bok om Ronald Reagan. Boken ger en bakgrund till personen Ronald Reagan. Boken är på 324 sidor och kostar hos Contra 69:-. (Bokhandelspris 84:-). Den andra boken är skriven av Viktor Kortnoj, den sovjetiske avhopparen och schackspela- ren. Den heter *Antischack* och behandlar Kortnojs kamp mot de sovjetiska myndigheterna. En lättläst betraktelse som vi varmt kan rekommendera. Kan beställas från Contra för 58:-. (Bokhandelspris 73:-).

Edmund Burke

Planerna på utgivning av Edmund Burkes klassiker *Reflektioner om franska revolutionen* framskrider, dock något försenade. När detta går till trycket finns ett färdigt och godkänt original på ungefär en fjärdedel av boken, medan resten av boken finns i olika korrekturstudier. Vi räknar med att kunna presentera den färdiga boken i nästa nummer av Contra.

Fler bokrecensenter

Vi behöver fler medhjälpare som kan medverka som bokrecensenter i Contra! Hör av Dig till redaktionen om Du är intresserad!

Regionala kontaktpersoner

Contra har beslutat införa ett system med regionala kontaktpersoner. Inledningsvis har vi fyra personer som fungerar i olika delar av landet. Den som vill få kontakt med en representant för Contra på nära håll kan ringa närmaste ombud. Beställning av tidningar och andra artiklar skall liksom tidigare ske över Stockholm. Avsikten är att om systemet fungerar tillfredsställande succesivt ansluta fler kontaktpersoner.

Anno

Som referensbibliotek har Contras redaktion en uppsättning av årsboken *Anno* från 1964 och framåt. Tyvärr saknar vi årgång 1972, som vi inte heller lyckats få tag på antikvariskt. Kan någon av läsarna avyttra ett exemplar, eller ge tips om ett antikvariat där det går att få tag på boken? Vi är tacksamma för en kontakt.

Testamente

Har Du skrivit ett testamente? I ett testamente har Du möjlighet att avslåta ett mindre eller större belopp också till *Stiftelsen Contra*. Contras läsare är i genomsnitt ganska unga, genomsnittsläsaren på drygt trettio år har enligt statistiken en förväntad återstående livstid på cirka 45 år. Men så gott som varje gång vi skickar ut tidningen får vi någon retur från posten med påskriften "Adressaten har avlidit".

Våra källor

Freedom at issue heter en tidskrift som ges ut av Freedom House i New York. Freedom House (och dess tidskrift) arbetar för frihetens sak. Tidskriften tar upp brott mot de mänskliga rättigheterna varhelst de förekommer i världen. Det är en balanserad och principfast tidskrift som självklart lämnar stort utrymme åt missförhållanden i kommunistländerna. I tidningens redaktionsråd återfinns namn som Robert Conquest, Sidney Hook, Zbigniew Brzezinski och Helen Suzman. Freedom House utger dessutom en årlig översikt över hur friheten har utvecklats i världen, med en klassificering av världens alla länder efter hur omfattande eller inskränkt friheten är, mätt på två olika sätt. Tidskriften utges fem gånger om året och kostar \$10:- för en prenumeration utanför USA. Adressen är 20 West 40th Street, New York, NY 10018, USA.

De tar våra barn!

24.000 svenska barn har av myndigheterna skilts från sina föräldrar och placerats i fosterhem. Det finns visserligen en liten kärngrupp av barn till föräldrar med svåra alkohol- och narkotikaproblem, men alltför barn tas från normala och välanpassade föräldrar efter luddiga sociala och psykologiska "utredningar". Fosterhemsplaceringar är i Sverige mer än tio gånger så vanliga som i våra grannländer. Och det är en lönsam affär för fosterföräldrarna. Rekordet hittills är ersättning på 210.000 kronor för att ta hand om ett barn under ett år!

Den här artikeln handlar om barn. Om tiotusentals svenska barn som hamnat i myndigheternas klor. När vi i Contras redaktion började studera ämnet trodde vi först inte själva de uppgifter vi fick fram. Så kan det bara inte vara i Sverige, menade vi. Men fortsatta efterforskningar, officiella uppgifter och samtal med föräldrar, advokater och socialvårdare visade att verkligheten var värre än vi fruktat.

Det första som händer ett nyblivet föräldrapar är att den lokala barnavårdscentralen kommer på hembesök för att se till det nyfödda barnet. Mångas första reaktion är positiv överraskning över en sällan skadad serviceanda från myndigheterna. För vi mer av detta på andra håll i den svällande byråkratiska apparaten!

Men lite eftertanke ger en helt annan bild. Barnet har några dagar tidigare noggrant undersökts på BB. Av en legitimerad läkare. Nu kommer ett okvalificerat sjukvårdsbiträde under sken av att göra samma undersökning. Hon tar också in blanketter med uppgifter om boendestandard och vid besöket nöjer hon sig inte med att titta på barnet. Det verkar snarast vara sekundärt. Det väsentliga är bostaden. Barnavårdscentralens generösa erbjudande om hembesök är inget annat än ett oblygt försök att socialt kontrollera de nyblivna föräldrarna. Genom en översiktlig granskning av bostaden bestämmer man sig för om familjen kan anförtros ansvaret att vara föräldrar. (Om barnavårdsmyndigheterna skulle bli misstänksamma hämtar man visserligen inte barnet med en gång, men uppgifterna registreras och kan komma till användning senare).

Barnavårdsmyndigheternas första kontakt med föräldrarna är således ett uttryck för grundläggande misstro mot föräldrars vilja att ta hand om och vårda sina barn. Privilegiet att få göra det tilldelas i näder av välvilliga myndigheter. Det är ingen självklar rätt.

Alla små barn snavar, trillar ner från stolar, får tunga saker över sig. Kort sagt de gör sig illa. Förnuftiga föräldrar försöker minimera riskerna, men det är oundvikligt att olyckor

inträffar. Och det är faktiskt genom dessa olyckor som barnet lär sig att vara försiktig.

Småolyckor som drabbar barn ger bulor, blåmärken och sår. Barnavårdsmyndigheterna är snabba att tolka detta som misstänkta fall av barnmisshandel. Detta är så vanligt att vi stött på många föräldrar som är rädda att gå till barnavårdscentralen med ett barn som råkat ut för en olyckshändelse. *Skall jag bli misstänkt för barnmisshandel?*

Men, säger den som inte känner systemet närmare, sånt händer inte. Det är klart att barnavårdscentralens folk vet att alla barn råkar ut för olyckor. Visst vet de. Men de vet inte säkert att det är en olycka. Alltför ofta väcks helt omotiverade misstankar om barnmisshandel. Och undersökningar påbörjas i onödan och utan att föräldrarna vet om det.

Ett fall som vi stött på gällde en tvåårig pojke som föräldrarna ovetande brutit benet. Det läkte ihop men pojken gick dåligt. Föräldrarna vände sig till sin barnavårdscentral för att få hjälp. Istället för att få medicinsk hjälp råkade familjen ut för upprepade hembesök och renodlat socialt spionage, dock utan att någon sa vad det var fråga om. När familjen till slut insåg vad som höll på att hända och vad deras son råkat ut för försökte man klarlägga när olyckan hade inträffat. Det visade sig att den inträffat under några veckor när barnet varit hos sina morföräldrar — morfadern var en framstående läkare. Föräldrarna kom undan de sociala myndigheternas angrepp, men de otrevliga erfarenheter man gjorde av myndighetsutövningen kommer aldrig att försvinna.

Rekord i fosterbarn

Färska uppgifter från Statistiska Centralbyrån visar att 1980 var 24.176 barn föremål för myndigheternas omhändertagande någon del av året. Siffran var nästan exakt densamma 1979. Nästan 9.000 nya barn blev föremål för myndigheternas åtgärder, medan de övriga var "gamla" fall.

Av de drygt 24.000 barnen var straxt över 10.000 föremål för s k frivilliga åtgärder. Dvs föräldrarna hade av myndigheterna

övertalats att lämna ifrån sig sina barn — ofta under hot om att man skulle vidta tvångsåtgärder annars. Övriga var utsatta för tvångsåtgärder. Myndigheterna hade — med våld om så hade behövts — skilt barnen från föräldrarna.

Vad betyder nu dessa siffror, nakna siffror säger inte mycket om vi inte får perspektiv på dem.

24.000 barn är ungefär en fjärdedel av en årskull barn. Nu gäller barnavårdslagen 18 årskullar, så det kan tyckas som om blott 1,5% av landets barn skulle vara berörda. Men den genomsnittliga omhändertagandetiden är ungefär tre år. Det innebär att teoretiskt inemot nio procent av landets barn skulle kunna beröras av omhändertaganden någon gång under uppväxten. Nu lär siffran inte vara så hög, eftersom det för samma barn kan bli fråga om flera omhändertaganden under uppväxten. Men en siffra på fem procent ligger nog sanningen bra nära.

Nära 14.000 tvångsomhändertagna barn i Sverige kan också jämföras med siffror från våra grannländer för 1978: Norge 163, Danmark 710 och Finland 552.

Sverige avviker på ett drastiskt sätt från grannländerna. Vad ligger bakom detta? Är svenska myndigheter mer måna om barnens trygghet och säkerhet än myndigheterna i Norge eller Finland? Har svenska familjer i allmänhet en sämre miljö än i våra grannländer?

Innan vi går över till den diskussionen skall vi för att undvika missförstånd understrika att det rör sig om omhändertaganden och fosterhemsplaceringar. Adaptioner ligger helt utanför denna statistik.

Knarkare och alkoholister?

Visst kan vi alla hålla med om att det är rätt att rädda barn undan svårt alkoholskadade eller narkotikaberoende föräldrar. Särskilt gäller det naturligtvis de minsta barnen. När vi började vår undersökning utgick vi från att det mest var sådana fall som hamnade i statistiken. Men så visade sig inte alls vara fallet.

Att ett barn gjort sig illa är tillräckligt för att väcka myndigheternas misstanke om barnmisshandel. Då sätts ett omfattande socialt spionage igång som drabbar hela familjen.

Det finns ingen statistik som visar skälen till omhändertagandena, men advokat Lennart Hane, som handlagt många mål om "sammhällsvård enligt barnavårdslagen" uppskattar att mindre än 15 procent av omhändertagandena rör familjer med narkomaner eller alkoholister som föräldrar.

Lennart Hane berättar att han ända sedan han började sin praktik haft något eller några barnavårdsmål per år. Ända fram till 1973 rörde det sig om socialt mycket besvärliga fall, där det nog normalt var ganska rimligt med omhändertaganden.

—Men 1973 råkade jag för första gången ut för ett mål där en socialt välanpassad ensamstående mor blev fråntagen sitt barn efter utlåtande av en psykiater. Modern hade fast anställning, var nykterist och frireligiös. Myndigheternas intresse riktades mot henne och barnet sedan dottern börjat bli bråkig i skolan. En psykiater anlätades som drog slutsatsen att dottern inte var emotionellt tillräckligt stimulerad av modern, och att hon därför befann sig i en risksituation. Hon kunde någon gång i framtiden dras in i kriminell miljö.

—En sådan argumentering är utomordentligt tveivelaktig, och den öppnar möjligheter för fullständigt godtyckliga beslut i domstolarna. Vilka risksituationer kan man inte konstruera fram? Högre instanser har senare fastslagit att den nya lagstiftningen kan tolkas på detta sätt.

Kontakter med sociala myndigheter eller barnavårdscentral resulterar ofta i tvångsåtgärder. De sociala myndigheterna hjälper inte till att lösa familjens problem, utan ser en möjlighet att vidta åtgärder som ger myndigheten en mer långsiktig sysselsätt-

ning, nämligen utplacering av barn på av de sociala myndigheterna kontrollerade fosterhem. Ofta är det fråga om helt tillfälliga problem som resulterar i definitiva åtgärder som splittrar familjen. Ett aktuellt fall gällde en fast anställd välanpassad kvinna som sammanhörde med en alkoholist. Den åttaåriga dottern blev bråkig i skolan och familjen blev därför föremål för de sociala myndigheternas intresse. Det resulterade i att paret och barnen skulle placeras hos en "stödfamilj", som mot riklig ersättning från kommunen skulle hjälpa familjen. Det stod paret ut med i

två dagar. Sedan flyttade de därifrån. Åtta-åringen blev omhändertagen, liksom ett mindre syskon på åtta månader. Mamma och alkoholisten separerade och hon skulle flytta till en bror på annan ort. Men hon fick inte tillbaka sina barn. Ärendet vandrade från länsrätten till kammarrätten. Kammarrätten konstaterade att barnet var omhändertaget, men att det var skadligt att byta vårdare, särskilt i åldrarna 0-8 månader och 16-32 månader. Barnet som låg mitt emellan detta när det omhändertogs första gången hade under processen hunnit passera 16 månaders-gränsen. Då kunde domstolen konstatera att det var skadligt för barnet om det återfördes till sin välanpassade mamma.

Skulle ta barn på BB

Kvinnan blev så småningom gravid igen. De sociala myndigheterna hade nu beslutat att hon inte skulle få behålla sitt nyfödda barn. Hon levde ett välanpassat liv men hade berövats sina två tidigare barn, som var utplacerade på fosterhem (och därmed en god och säker intäktskälla för fosterföräldrarna). Omhändertagandet av de två äldre barnen är enbart motiverat med att det skulle vara skadligt för dem att byta vårdare — de problem som fanns när omhändertagandet gjordes är inte längre aktuella. Barnet skulle tas direkt från BB och placeras i fosterhem. Kvinnan lyckades engagera en fotograf från tidningen *Expressen* som dök upp när barnet skulle föras bort. Då tog det fyra minuter för de ansvariga

att ändra det beslut som kvinnan kämpat mot i månader. Hon bor nu på en annan ort, tjugo mil från hemorten. Varje vecka åker två socialassistenter från hemkommunen till den andra orten för att kontrollera vad som sker.

Kvinnan har dessutom fått tillstånd att träffa sitt mellanbarn 4 timmar en lördag per månad.

Hemliga fosterhem

Ett växande bruk är annars att myndigheterna beslutar om hemliga fosterhem, för att hindra all kontakt mellan föräldrar och barn. Man ser då till att avståndet till hemorten blir så rejält att det blir svårt för barnet att rymma hem. Om barnet rymmer blir föräldrarna genast misstänkta för "egenmäktighet med barn". För närvarande är tre sådana mål uppe till behandling.

Fall där barnen på eget initiativ tagit sig hem till sina föräldrar.

Hovrättsrådet Brita Sundberg-Weitman redogjorde i en uppmärksam artikel i Svenska Dagbladet förra året för ett sådant fall. En pojke hade lyckats fly till Finland (som var moderns hemland). Svensk polis hämtade pojken i strid mot gällande lag i Helsingfors. Han placerades senare i fosterhem på för modern hemlig ort. När han någon gång kom att ringa sin mor bröts samtalen så snart fosterföräldrarna upptäckte saken. Det kan tilläggas att modern var kvalificerad akademiker och levde under välordnade förhållanden.

Regeringsrätten har fastställt att det är tillåtet att placera barn på hemlig ort. Detta är egentligen inte lagligt, men den hemliga orten kan förklaras som "behandling", då blir det lagligt. Antalet barn som placeras på hemlig ort blir fler, och det används ibland som påtryckningsmedel mot föräldrarna. I ett fall som vi stött på har socialmyndigheterna hotat med placering på hemlig ort om barnet inte placeras på ett visst daghem!

Varför?

Det måste finnas någon förklaring till att tusentals barn varje år hamnar i en oödlig situation och skiljs från sina föräldrar på orimliga grunder. Vi skall här återge två förklaringar, som tangerar varandra, men som kanske inte är uttömlande.

Advokat Lennart Hane, som efter sin bok *Förstatligandet av våra barn* fått alltför samhällsvårdsmål, menar att förklaringen ligger i att socialarbetarkåren fått alltför mycket makt och dessutom har en snedvriden utbildning. "Resonliga personer urartar när de får oresonliga maktbefogenheter" säger han. Socialarbetarnas utlåtanden blir i praktiken avgörande för vad som skall ske med barnen. De kan själva krossa en familj om de skulle finna det lämpligt. "Socialarbetarens arbete är till sin natur prestationsfritt eller omätbart både vad gäller kvalitet och

kvantitet. Det blir gärna mycket prat och långa utredningar. Och för att motivera långa och grundliga utredningar måste de ju ge ett handgripligt resultat. Omhändertagande är den mest kraftfulla åtgärden som finns att föreslå."

Sven Hesse är psykolog på Barnbyn Skå utanför Stockholm. Han har skrivit en artikel om "samhället som fostrare" i tidskriften *Socialbytt* (nr 8 1981). Hesse menar där att socialarbetarna tränats i alldeles fel riktning. Att de slentrianmässigt bygger upp motsättningar i en familj istället för att bryta ner dem.

Vi citerar: "Det kan vara en tonåring som lättar sitt hjärta i en skola, för kuratorn. Och säger: 'Jag hatar den jävla kärringen' eller 'farsan är inte klok' eller 'jag tänker inte sätta min fot hemma mer'. Och vad säger en bugande och bockande samhällsrepresentant? Hon säger: 'Visst, det har du alldeles rätt i, din morsa är en jävla kärring. Ja, din farsa verkar då inte riktigt klok. Inte ska du behöva sätta din fot hemma igen. Du ska ha rätt till en dräglig tillvaro.' " Barnet befinner sig snabbt i en utredningskarusell med rättegångar och paragrafer. Föräldrarna förklaras ha bristande förmåga att uppfostra. Och när tonåringen upptäcker vad som händer och i sin nöd vänder sig till kuratorn får han eller hon som svar: "Nej, du har gjort rätt. Du ska få bo på ett bättre ställe, där dom förstår dej."

Allt fler socialvårdare — och andra personer — känner sig föranledna att anmäla missförhållanden som de tycker sig se. Saker som ser ut på ett visst sätt håller kanske inte vid närmare granskning. Men socialvårdarna besväras inte av kritisk granskning av vittnesmål. De beslutar sig snabbt för att föräldrarna är odugliga.

Det är ju socialvårdarna som har gått genom socialhögskolan och vet hur det verkligen är. Föräldrarna har inte ens gått igenom den föräldrautbildningskurs som en del socialister vill införa och göra obligatorisk.

Så går det till

Hur börjar då ett typiskt fall, där normala föräldrar som lever under normala förhållanden berövas sina barn.

Barnet kan ha tillfälliga problem i skolan. Det väcker de sociala myndigheternas intresse. Ett barn kan vara mobbat. Om föräldrarna söker stöd hos skolan resulterar det inte sällan i att skolmyndigheterna anser att mobbningen är föräldrarnas fel. Problem som är normala, men också normalt övergående, i samband med föräldrarnas sjukdom eller skilsmässa tas också till intäkt för att vidta åtgärder.

Det finns enligt Lennart Hane en klar tendens till att antalet normala fall ökar och att antalet problemfall minskar. Det är ju enklare för socialarbetarna att handskas med barn som inte är så bråkiga.

De tusentals övergrepp som inträffar varje år har lett till att en särskild organisation har bildats till föräldrarnas skydd. Den har tagit namnet *Riksförbundet för familjers rättigheter*. Den arbetar bl a för att tillvarata familjers intressen i samband med tvångsomhändertaganden och för att utveckla alternativ till sådana omhändertaganden.

Tyvärr har föreningen en kraftig slagsida åt vänster. Men perifert knutna till föreningen finns även några med en helt annan politisk uppfattning.

Lönsamheten

Vi har tidigare i artikeln några gånger antytt att det kan vara en lönande affär att vara fosterförälder. För den som idag arbetar i en fabrik för 7.000 kronor i månaden, eller som är resandeförsäljare med det dubbla, bör det normalt vara ekonomiskt mycket fördelaktigt att öppna en egen fosterbarnsindustri. Det börjar nämligen gå industri i fosterhemstanken. Det finns familjer som har upp till sex fosterbarn. Men det är naturligtvis undantagsfall. Det går att nå lysande inkomster på bara två till tre fosterbarn.

Kommunförbundet rekommenderar en ersättning till fosterföräldrar på 1.500 kronor i månaden per barn i lön och därtill 1.500 kronor i skattefri kostnadsersättning. Normalt betalar dock kommunerna betydligt mer än vad kommunförbundet rekommenderar. Det är vanligt med ersättningar på mellan 4.000 och 5.000 per månad. Och inte alls ovanligt med ersättningar på över 7.000 kronor — per barn och dessutom omkostnadstillägg.

Henk och Annie van der Meer i Tidaholm får exempelvis en ersättning på 4.550 kronor per barn och månad. Med tre och inklusive omkostnadsersättning gör det 18.200 kronor per månad. Börje Föll och Ingrid Asplund har tre fosterbarn på en liten ort utanför Kristianstad. De arbetar på heltid och får 377.000 kronor om året, varav hälften, 188.000 kronor är lön och den andra hälften skattefri kostnadsersättning.

De ovan nämnda har öppet framträtt och förklarat att de tycker att ersättningen är fullt rimlig. Rekordersättningen hittills är annars 210.000 kronor på ett år för ett barn.

Ett fall som cirkulerar i pressen gäller en kvinna som fått 158.000 kronor av Nacka kommun för att hon skulle ha haft ett fosterbarn i två år. Det visade sig att barnet varit hos kvinnan bara några månader senare flyttade barnet ifrån henne. Men hon fortsatte att lyfta fosterlön. Kvinnan är dömd för detta bedrägeri.

Ett annat fall som vi har stött på ligger närmare kommunförbundets normalrekommendation, eller på 1.800 kronor per månad. Det anmärkningsvärda där är att fosterbarnet, som är föräldralöst, själv har en ärvd förmögenhet på 3 miljoner kronor plus en årlig pension på 18.000 kronor.

Kostnadsersättningarna öppnar möjligheter för uppfinningsrika fosterföräldrar. Kostnadsersättningarna är dessutom skattefria. Visst har väl alla barn i tonåren rätt att åka till fjällen — åtminstone tycker många sociala myndigheter det. Då utbetalas ersättning för reskostnader och skidutrustning, inte bara för barnet. Fosterföräldrarna måste ju följa med! Hela familjens skidsemester betalas som omkostnadsersättning.

Skadestånd krävs

Föräldrar till barn som tagits om hand av samhället har nu, som nämnts, börjat organisera sig. Sedan länge finns det dessutom en *fosterföräldraförening*, som arbetar för bättre villkor och högre ersättningar från de kommunala myndigheter som betalar verksamheten.

I några fall har förfördelade föräldrar börjat överväga rättsliga åtgärder mot staten. I ett fall är staten stämd på skadestånd för att ett hjärnskadat epileptiskt barn placerats hos fosterföräldrar som placerade det lilla barnet i en stälbur utanför villan! Ytterligare en stämning är att vänta inom kort.

Förhållandena i Sverige är unika. Som framgick av den nordiska jämförelsen finns det proportionsvis mer än tio gånger så många tvångsomhändertagna i Sverige som i våra grannländer.

Utländska massmedia har nu börjat uppmärksamma saken. Västysk TV hade nyligen ett program där frågan behandlades. När ska den väcka uppmärksamhet i Sverige?

Det verkliga kriget

Före amerikanske presidenten Richard Nixon har analyserat världsläget i *Det verkliga kriget*. Han berättar frikostigt om en amerikansk presidents strategiska tänkande, på ett sätt som en tjänstgörande president aldrig skulle våga. Nixons analys får våra vanligaste utrikespolitiska tyckare på vänsterkanten att gå i taket. Nixon visar nämligen en insikt och skärpa i sin våldsamma kritik mot socialismen och kommunismen, som gör det mycket svårt att komma runt hans argumentering. Ett genomgående tema i recensionerna av Nixons bok har varit förvåning över att en president som fått så dåligt eftermäle i media är en sådan lysande analytiker och skribent.

Boken är utgiven av Contra förlag, på 287 sidor och kostar 59,- plus porto (5,- vid förskottsinsbetalning på postgiro 85 95 89-4, 12,- vid leverans per postförskott). Ett fåtal exemplar med Nixons originalnamnteckning återstår. De kan köpas för ett tillägg på 31,-.

Beställ idag från Contra, Box 6082, 102 32 Stockholm, Tel 08-39 66 81.

Sovjets kemiska krigsföring

Pusselbitarna rörande användning av kemiska stridsmedel i Sydostasien har så småningom kommit på plats. Vittnesmål från flyktingar, vittnesmål från avhoppade vietnamesiska soldater, vittnesmål från läkare i området och slutligen kemiska analyser på laboratorier som inte känt till varifrån proverna kommer, allt pekar de i samma riktning. Att vietnamesiska ockupationstrupper i såväl Laos som Kambodja systematiskt använder sig av förbjudna kemiska stridsmedel.

Amerikanska utrikesdepartementet har lagt fram preliminärt bevismaterial rörande användning av kemiska stridsmedel i Sydostasien. Detta efter flera års ihärdiga rapporter om att sådana används. Sedan Moskvas hemliga samarbete med vetenskapsmän inom *Reichswehr* på 1920-talet har förhållandet att Sovjet lagrar kemiska vapen sällan ifrågasatts i Väst.

För många verkade det naturligt att man skulle försöka pröva dessa vapen i ett avlägset område genom ställföreträdare — särskilt i ett område där internationella avtal inte gäller och där biologiska eller kemiska verkningsmedel som vore otänkbara i ett mer konventionellt sammanhang kan användas.

Redan i samband med den första större vietnamesiska offensiven i oktober 1977 hade bevis nått Thailand som visade att Vietnam använde napalm och giftgas i brända jordens taktik mot Hmong-stammen i nordöstra Laos. Hmong utgjorde en gång resterna av den "hemliga armé" som stred mot Pathet Lao under 1960-talet och början av 1970-talet. *Bangkok Post* skrev den 13 mars 1978 att 30 "tungt beväpnade" Hmong-flyktingar i gränslägrat Nong Khai berättat om erövringen av byn Muong O nära det av rebellerna hållna berget Phu Bia: "Pathet Lao och vietnamesiska Mig-plan öste napalm och giftgas över oss. . . Alla brunnar förgiftades och många av våra soldater dog på grund av förgiftat vatten." Inofficiella uppgifter om stora förluster bekräftades senare av en Hmong-officer.

Tusentals offer

Senare flyktingströmmar medförde rapporter om tusentals offer och den första inofficiella bekräftelsen kom från den franske läkaren Didier Sicard, som hävdade att han kunnat härleda Nong Khai-flyktingarnas symptom till ett ämne liknande hyperit, som användes i första världskriget. Senare bekräftelser lämnades av andra utländska läkarlag och av den amerikanske forskaren Thomas Stearns. Stearns själv medgav att

det på grund av frånvaron av vederbörlig diplomatisk kontakt och en mer omedelbar medicinsk diagnos saknades definitiva bevis, men han hävdade att han inte funnit någon annan förklaring på flyktingarnas berättelser.

I början av 1979 hade man uppskattat att så många som 250.000 flyktingar gått över Mekong till Thailand. Både Radio Vientiane och Radio Hanoi hävdade att upprorsmännen i provinserna Xieng Khouang, Vientiane och Luang Prabang hade fullständigt utplånats. Den 7 januari rapporterades att ett flygangrepp mot byn Phu Kuongtao hade

resulterat i 1.200 döda (*The Guardian* 8 januari 1979). Trupperna hade avfyrat såväl artillerield som granatkastareld för att tvinga byborna att stanna kvar medan behållare som innehöll röd, grön och vit gas släpptes från flygplanen.

Rebellernas styrka antogs emellertid ha ökat, kanske med hjälp av kinesiska vapen, eftersom en våldsam inskrivningskampanj för armén påbörjades i Vientiane i juni. Den 25 juli 1979 uppskattade *Bangkok Post* att den vietnamesiska arméns styrka i Laos låg i storleksordningen 50.000 man, många av dem flyttades då, åtföljda av 200 sovjetiska rådgivare, norrut till Xieng Khouang och Long Chen, i väntan på en ny offensiv under torrperioden. Andra rapporter talade om en nyinstallerad sovjetisk radarstation vid Phon Khao Khouai och om lagerutrymmen för kemiska vapen i Pakse, Seno och på tre andra platser. Dessa platser hade tidigare under året besökts av en sjuannagrupp med en sovjetisk general i sällskap. Den 7 november berättade Hmong-soldater hur vietnamesiska trupper tågat in i en by i Luang Prabang-provinsen iförda gasmask, sedan 206 bybor dödats. (*Le Monde* 8 november 1979). Vietnam förnekade emellertid alla sådana påståenden.

DET GULA REGNET

Sakta började ett moln av gult regn att falla från himlen. Det var en vacker morgon i maj 1978. Och den lilla byn Non Po i centrala Laos var på väg att utplånas.

Byhövdingens ställföreträdare Yong Mang Yang hade hört bullret från flygplan några minuter innan, men han tittade knappt upp från sitt arbete. Han hörde inga krevader när Mig 21-orna cirklade över Hmong-byn och släppte fyra bruna rissäckar från buken, vände om och flög norrut. Säckarna sprack och spred ut ett moln av gul rök. I den vindstilla morgonen sjönk molnet tyst mot byns hus.

Några minuter senare såg Yong Mang Yang hur hans byinvånare började dö. Det bodde bara några få familjer i byn. Och 14 människor dog. Nästan alla de övriga blev allvarligt sjuka. Några ögonblick efter det att det gula regnet nått dem började kvinnor och barn att kasta upp och svimma, och några sekunder senare drabbades männen.

Yong Mang Yang kände ingen lukt, och han kunde inte andas genom näsan, som rann och kliade. Han stapplade genom molnet, och kände det som om han hade

sand i ögonen, han grät tårar av blod och insåg att han var förblindad. Några minuter efter att regnet lättat började han kasta upp och det värkte i magen, och han kände en ilande smärta i bröstet. Hans hud blev så småningom rödaktig med svarta fläckar över hela kroppen.

Bang Non Po angreps fyra gånger av det gula regnet under det kommande året. Totalt andra byar i centrala Laos, bebott av Hmong-stammen, angreps också av Pathet Lao-regeringens plan, som spred moln av färgad giftig gas. Efter det sista angreppet, som var det allvarligaste, skrev Yong Mang Yang ett brev till sjukhuset i Bon Don och begärde hjälp. Några dagar senare fick man besked om att en läkargrupp skulle sändas till byn för att undersöka saken. Många veckor senare kom läkargruppen och förklarade att det var en "smittsam sjukdom" och inte följderna av kemisk krigsföring.

Journalisten Sterling Seagrave har skrivit en bok med titeln "Yellow Rain" (Gult regn). Den är utgiven av M Evans and Company 1981.

Även om bevisen ännu ansågs otillräckliga för att motivera en officiell protest hade amerikanska utrikesdepartementet redan lagt fram sitt material informellt för Sovjetunionen tidigt 1979. Departementet erkände att Sovjets roll kunde vara "obetydlig". En rapport som byggde på analyser av flyktingars vittnesmål och underrättelsetjänstens material framlades av en utredning under ledning av representanthusledamoten Jim Leach den 12 oktober 1979. Utredningen drog slutsatsen att "utöver alla rimliga tvivel" har Sovjetstötta styrkor i stor omfattning använt gas i Laos. Rapporten citerade utländska läkare i Nong Khai. Flertalet gaser kan inte spåras efter en månad, vilket förklarade att man därtills saknade avgörande medicinska bevis.

Nervgas

Två månader senare anordnade ett underutskott till Representanhusets utrikesutskott ett förhör med en Hmong-flykting, som hävdade att han bevittnat mellan 700 och 1.000 dödsfall genom gasförgiftning i Xien Khouang-provinsen. Arméns läkarkår bekräftade att beskrivningen överensstämde med vad som var känt om en nytt nervgasämne, ett ämne som används för att hålla tillbaka upplopp, kombinerat med ett oidentifierat ämne". Bevisen, tillsammans med ej publicerade underrättelseuppgifter, ansågs vara oemotsägliga och ansågs tillräckliga för en formell hänvändelse till FN:s nedrustningskommission. Den 12 december 1980 beslöt FN:s generalförsamling att undersöka den påstådda användningen av kemiska vapen i Laos, Afghanistan och Kambodja.

Den 27 mars 1980 hävdade Röda khmerernas radio, som sänder från södra Kina, att de vietnamesiska styrkorna hade använt gasgranater och besprutningsplan systematiskt under tre månader, för att försöka få guerillan att överge baserna längs Kambodjas västra gräns. Påståendena förnekades med eftertryck av Heng Samrins regering i Phnom Penh. Men straxt därefter hoppade två vietnamesiska soldater av. Den förste av dessa rapporterade den 25 april 1980 att gas från USA, Kina och Sovjetunionen hade lagrats i Long Binh i Vietnam, och distribuerats till alla regementen. Den andre avhopparen hävdade den 11 juli 1981 att visserligen hade gas använts i Vietnams fälttåg i västra Kambodja, särskilt i Kampong-provinsen, men att bara fyra av Vietnams 21 divisioner var utrustade med tillräckligt utbildade förband.

Grönsaksförgiftning

Källor i Röda Korset bekräftade den 19 mars 1981 att de behandlat 65 offer för förgiftning (av dem avled senare 10) nära den thailändsk-kambodjanska gränsen, men man vågade att kommentera en tänkbar orsak till förgiftningen. Den thailändska gränspoliserna fick emellertid en varning för att äta grönsaker eller dricka vatten från

De röda khmererna, som här ses använda elefanter för sina transporter, har gjort sig skyldiga till det mest barbariska folkmordet efter andra världskriget. Men nu utsätts de, liksom västvänliga bergsstammar i Laos, för systematisk kemisk krigföring av sovjetstötta vietnamesiska trupper.

gränsområdena. Senare samma månad hävdade den thailändska arméns vetenskapliga stab att man fått fram avgörande bevis genom prov på grönsaker och vatten för användningen av en gul cyanidbaserad gas som angriper nervsystemet och förorsakar andningssvårigheter och uppkastningar.

De röda khmerernas radio fortsatte samtidigt sina angrepp i anslutning till vietnamesernas offensiv under torrperioden. Under de första tio dagarna av april nämndes åtminstone tre tillfällen när gas hade förorsakat offer:

Den 2 april förgiftade vietnamesiska plan och marktrupper bäckar och dammar — där befolkningen hämtade sitt dricksvatten — och förorsakade 18 döda. Den 8 april förgiftade vietnameserna vattenkällor och bostadsområden i Phum Don Khleang, Phum Salang och Phum Pong Kuy, och förgiftade 17 personer. De uppregade operationen den 10 april... De vietnamesiska angriparna är desperata under denna torrperiods offensiv. De har därför tillgripit systematisk användning av alla sorters kemiska vapen för att döda oskyldiga människor i hela landet. (Kommuniké från Röda khmerernas Informationsministerium den 27 april 1981).

Denna ökning bekräftades av en rapport som Thailands Nationella säkerhetsråd avgav den 27 augusti och noterade leveranser av betydande mängder gasmasker, behållare och redskap i Siem Reap-provinsen.

Amerikansk utvärdering

Medan det varit svårt att samla bevis i andra stridsområden, som Afghanistan och Etiopien, finns det en stor mängd samstämmiga uppgifter från medicinska och militära källor i Sydostasien, från flyktingar och underrättelsetjänsten. Nu arbetar man med utvärdering av innebörden av data om mykotoxiner. Och det som har kallats "gul regn" kan bara identifieras som ett av de ämnen som använts av vietnameserna.

I en färsk uppskattning beräknade man att Sovjets Kemisk trupper — ett eget truppslag inom den sovjetiska armén — omfattade så mycket som 100.000 man. Därtill finns andra uppgifter om utbildning av och skyddsutrustning till de meniga soldaterna i varje sovjetisk division. Varje division har sin saneringsenhet. Det finns starka belägg för att Sovjet har beredningsplaner för att använda kemiska eller biologiska vapen i ett konventionellt krig.

Jonathan Luxmore

Copyright: Soviet Analyst, Richmond, Surrey, England. Soviet Analyst är en tidskrift som är speciellt inriktad på att analysera sovjetiska förhållanden. Den utkommer var fjortonde dag, och innehåller tre till fem analyser.

Fyra sanningar

I föregående nummer av *Contra* redogjorde vi för den analys av människan som biologisk varelse som ryms under beteckningen *sociobiologi*. Biologin som säger något om människans förutsättningar och möjligheter att organisera sitt samhälle. I denna andra avslutande artikel skall vi behandla sociobiologins synpunkter på fyra intressanta frågeställningar med stor politisk betydelse. Konklusionen blir att den marxistiska politiska ideologin strider mot den mänskliga naturen och vetenskapens rön på det biologiska området.

Aggression

Nobelpristagaren Konrad Lorenz skapade sig ett namn långt utanför vetenskapens krets genom att skriva boken *Aggression*, som främst byggde på Lorenz' studier av fåglar. Lorenz drog slutsatser från sina fågelstudier för människans vidkommande. Flera liknande forskningsprojekt har visat att människan har en av naturen inbyggd aggressivitet, på gott och ont. Men det är fel att jämföra den mänskliga aggressiviteten med djurens aggressivitet. Den mänskliga aggressiviteten är särpräglad och skiljer sig från djurens, på samma sätt som djurarternas aggressivitet skiljer sig från varandra.

Det finns visserligen folkslag som idag har en utåt sett fredlig kultur, men de som är mest fridfulla idag har ofta en våldsam historia och omvänt. Aggression är en integrerad del av människans natur. Den kommer vi inte ifrån.

Djuren använder sig av aggressivitet för att komma över mat, boplatser och andra nyttigheter som finns i begränsad mängd. Allteftersom antalet djur av en viss djurart ökar i förhållande till ytan och tillgången på föda intensifieras aggressionerna och hoten.

Myror genomför mord, har skärmytslingar med grannstackar och för ibland regelrätta krig med dem. Liknande beteenden kan studeras hos flertalet djurarter. Människan är trots allt jämförelsevis fredlig till sin natur. Men aggressionen finns där hela tiden. Visserligen är tekniken för vår aggressivitet inlärd, men vi har en naturlig disposition för den. Hade vi inte lärt oss den skulle vi uppfinna den.

Instinkten till aggressivitet och rentav krig har växt fram genom det naturliga urvalet. Den som försöker gå emot trenden faller

offer för den som inte gör det. De som är beredda att agera militärt för att försvara sina intressen har det naturliga urvalet på sin sida. De fridsamma jägar- och samlarfolken har successivt trängts bort till de mest avlägsna och ogästvänliga delarna av jorden. Grönland, Kanada, Kalahari-öknen, Australiens inland, Nya Guineas djungler osv.

Sexualitet

Sexualitet är viktigt för sociobiologiska vetenskapsmän. Sexualiteten spelar sin betydelsefulla roll i fortplantningen. Men sociobiologer som Edward O Wilson ser på den främst som ett redskap för njutning. Men i ett större perspektiv har sexualiteten sina avgörande biologiska funktioner i samband med det naturliga urvalet. Om en organism fortplantar sig genom delning eller sporer blir variationsbredden liten; nya exemplar blir mycket lika tidigare. Genom sexuell fortplantning skapas en variationsbredd och variationsrikedom som är avgörande för det naturliga urvalets princip. Genom kombination av gener från två könsceller skapas miljoner och åter miljoner med kombinationsmöjligheter. Somliga är framgångsrika och har större chanser att leva vidare i nästa generation, medan andra gener successivt försvinner, eftersom de inte har tillräcklig styrka i den naturliga omgivningen.

Honan (kvinnan) producerar ett fåtal ägg under sin livstid, kanske fyrahundra. Det ligger en stor "investering" i varje ägg. En man kan producera hundratals miljoner spermier på några dagar.

Detta biologiska faktum leder enligt sociobiologerna till olika beteenden hos män och kvinnor. Män kan befrukta många kvinnor, medan en kvinna bara kan befruktas av en man. Den man som är aggressiv och "kvinnojägare" kan sprida sina gener i

kommande generationer, medan andra män, som saknar dessa egenskaper, inte får någon avkomma. Kvinnor kan dock, om de är friska, räkna med att bli befruktade och därmed föra vidare sina gener, utan att visa aggressivitet. På detta sätt har de naturliga könsrollerna skapats under tusentals års biologisk utveckling, menar sociobiologerna.

Män är i genomsnitt 20 till 30 % tyngre än kvinnor. De är normalt starkare och bättre i sportgrenar, även om man tar hänsyn till storleksskillnaden. Särskilt gäller detta löpning och kast. Männens världsrekord i löpning ligger normalt mellan 5 och 20 procent under kvinnornas.

Det här går att föra tillbaka till det gamla jägarsamhällets belöning av snabbhet, styrka och aggressivitet hos män. De grenar där skillnader mellan män och kvinnor är små är sådana som har föga koppling till jakt och aggressivitet. Långdistanssimning, gymnastik och skytte (en precisionsgren som inte har något att göra med den primitiva människans jaktmetoder).

Vad kan man dra för slutsatser av dessa fakta? Är tingens ordning bra eller skall man satsa på en medveten utjämning mellan könen? Det är en värderingsfråga. Den sociobiologiska vetenskapen kan bara visa att det finns naturliga skillnader mellan män och kvinnor, inte säga något om dessa är bra eller dåliga i dagens samhälle. I det gamla jägarsamhället var de däremot bra och hade en uppgift. Har de en uppgift att fylla idag?

Det är en obesvarad fråga. Men skillnaderna finns där. Alldeles bortsett från att de kanske förstärks av utbildning och uppföstran. Redan från födseln kan man konstatera könsskillnader: flickor är mer sociala men mindre fysiskt djärva. Vid sex månader reagerar flickor mer på ljud och synintryck, som används i sociala kommunikationer, medan pojkar är bättre på att uppfatta föremåls form. Det är iakttagelser som klart visar på naturliga och grundläggande könsskillnader, som uppstår innan miljön ännu satt några spår hos barnen.

Från två års ålder blir skillnaderna mellan könen ännu tydligare. Pojkar leker mer aggressivt, slåss mer och har en mer aggressiv tankevärld.

Hernafroditer som genetiskt sett är kvinnor, men som utåt (även när det gäller könsorgan) kan framstå som män erbjuder vetenskapen möjlighet att experimentellt

belläga hypoteserna. Uppfostran spelar en roll, men den genetiska verkligheten slår igenom med större styrka.

Vetenskapen kan således entydigt slå fast att det finns en könsbunden skillnad i förmåga och inriktning hos människan. De skillnader vi har är ingen kulturell slump, utan en biologiskt naturlig företeelse.

Genom våld på naturen kan man ändra på tingens ordning. Men naturen tar ändå till sist ut sin rätt. I israeliska kibbutzer drevs under 1940- och 1950-talet en fullständigt könsneutral politik. Det fungerade i början. Men de ursprungliga kibbutzinvånarnas barn återgick gradvis till ett "normalt" beteende. Och kibbutzernas arbetsätt har successivt förändrats för att ta hänsyn till könsskillnaderna.

Familjen

Familjen är en grundpelare i vårt samhälle, och familjeinstitutionen har överlevt många angrepp genom åren.

Olika radikala gruppers försök med storfamiljer har nästan alltid utvecklats till den traditionella familjetypen efter några år. Det finns också en traditionell typ av storfamilj, en familj som består av tre generationer, men det är en annan sak.

Även när människor lever under betingelser där en vanlig familjebildning blir omöjlig uppstår "surrogatfamiljer". Rose Giallombardo har exempelvis kunnat konstatera att fångarna i ett amerikanskt kvinnofängelse spontant bildade grupper som fyllde den traditionella familjens funktion, även sexuellt.

Wilson och andra sociobiologer menar att sexualiteten i första hand har till uppgift att skapa band mellan par, band som får sin betydelse i jägarsamhället, där männen är borta och jagar, medan kvinnorna är hemma och vårdar barnen. Mannen vill ha en garanti för att villebrådet kommer hans egen avkomma till del och kvinnan en garanti för att hon och hennes avkomma får del i det proteinrika tillskottet av kött. För detta spelar parbildningen en viktig uppgift.

Först i andra hand har sexualiteten enligt Wilson sin funktion för fortplantningen.

Samhällets gemensamma bästa

I krig förutsätter framgång att några offer sig för de efterlevandes bästa. Och sådana offer betraktas i alla kulturer som ett uttryck för hjältemod. Men skulle inte det naturliga urvalet på några generationers sikt se till att de gener som styr ett sådant självuppgivande offer snart skulle försvinna?

Nej, det naturliga urvalet måste ses i ett vidare perspektiv. Ur hela gruppens eller samhällets utgångspunkt. Om offervilja för det gemensamma bästa helt saknas går gruppen under helt och hållet i nästa krig. Det finns alltså en genetisk urvalsprincip som leder till att det uppoffrande modet trots allt lever vidare till nästa generation.

Det är ju inte alla som bär på de genetiska

Genom studier av djur och deras beteende försöker man dra slutsatser även för människan. Men än mer väsentligt är studier av människors beteende under extrema betingelser. I fångelser, i arktis, i djungeln, i öknen eller i krig.

anlagen som verkligen kommer att utnyttjas dem. Men att anlagen finns i tillräcklig mängd räcker för att gruppen som helhet skall nå framgång.

Man kan göra jämförelsen med vissa bisamhällen där en del medlemmar gör självmordsanfall för att hålla angräparer borta från den överlevande gruppen. Ett bisamhälle utan sådana kamikaze-piloter skulle riskera att gå under. Det naturliga urvalet verkar för ett sådant beteende!

Människan har en social organisation. Men denna är inte lika extrem som hos bin eller myror. Andra djurarter är däremot extremt individcentrerade. Människan intar i detta avseende något av en mellanposition. Men denna mellanposition leder till att människan av naturen är benägen att försvara sin familj, sin släkt eller sitt land. Ett visst mått av nationalism ligger alltså inneboende hos oss alla från födseln!

Nationen kan också erbjuda vissa "ordningsregler" som fungerar till det gemensamma bästa. Utan några regler skulle vi hamna i en för alla skadlig anarki. Inom gruppen eller nationen kan man bygga upp ett regelsystem, som visserligen innebär att individens frihet begränsas, men också att regelsystemet i sig leder till fördelar.

Här spelar inte bara nationen eller den politiska gruppen en betydelsefull roll, utan också religionen. Religiösa bruk och sedvänjor finns hos alla folk på jorden, och de regelsystem som byggts upp inom religionen har också en positiv funktion för människans relationer till omgivningen. Religionen är en biologiskt betingad företeelse.

Politiska konsekvenser

I mondäna kulturtidskrifter diskuteras kultur, politik och samhälle i termer som innebär att man helt bortser från de senaste

hundra årens framsteg i den biologiska vetenskapen. Man diskuterar teorier om människans beteende och bygger upp teorier om samhället med utgångspunkt från filosofiska spekulationer.

Visst måste vi bygga vårt samhälle på vissa grundvärderingar och vara öppna för filosofiska spekulationer. Men vi måste vara beredda att anpassa dessa spekulationer och våra dogmer efter framstegen i vetenskapen.

När våra kunskaper om naturen växer måste vi finna oss i att utrymmet för samhällsteorier kan bli mer begränsat. Det kan vara ett filosofiskt dilemma, men det borde vara en praktisk realitet.

Sociobiologin spelar redan i dag en viktig politisk roll. Sociobiologerna ser på marxismen som en sociobiologi utan biologi. En verklighetsfrämmande social teori. Och det är från marxisterna som motståndet mot sociobiologin är starkast. Allt i människans hjärna kan, enligt marxisterna, styras och utnyttjas för att främja den socialistiska revolutionen. När den sociobiologiska vetenskapen med naturvetenskaplig teknik visar att marxisterna har fel, reagerar marxisterna genom att förklara att människans beteende är en rent filosofisk fråga som inte kan göras till föremål för biologisk forskning i den mening som sociobiologerna lägger in i ordet.

Marxisten tvingas alltså förneka att människan i grund och botten är en biologisk varelse. Människan blir i marxistens värld en teoretisk och filosofisk abstraktion, inte en varelse av kött och blod.

Enligt sociobiologins synsätt är människan förvisso av kött och blod, men människan har också en filosofisk kapacitet och en förmåga till fritt tänkande, inom ramen för de biologiska realiteterna.

Den förstår jag inte!

Den lutherske kyrkoherden Peter Kalangula har varit ordförande i Demokratiska Turnhalle-alliansen i Namibia (Sydvästafrika). För en tid sedan skrev han ett öppet brev till 10.000 präster i Västtyskland. Brevet är en kritisk vidräkning med tyska kyrkans stöd till SWAPO, samma organisation som får stöd av Sverige och svenska skattebetalare och som av FN anses vara den enda rättmätiga företrädaren för Namibias folk — trots att demokratiska val säger en helt annan sak.

Peter Kalangulas brev är inte bara av intresse för tyska präster och vi återger det därför här för en svensk publik.

Det skall tilläggas att efter det att brevet skrevs har Demokratiska Turnhalle-alliansen splittats, och Kalangula har valt att lämna organisationen. Detta ändrar dock inte hans inställning till SWAPO eller Namibias politiska framtid.

Käre broder i Kristus, jag vänder mig till Dig personligen idag, eftersom jag inte längre förestår den tyska lutherska kyrkans inställning till mitt land Namibia.

Tillåt mig att först presentera mig: Jag har studerat teologi och är präst i Ovambo Independent Church. Jag är 54 år och har sex barn. Jag är från ovambo-stammen och bor i närheten av Ondongwa. Sedan mars 1981 är jag ordförande i Ovambos regering* och sedan en tid ordförande för Demokratiska Turnhalle-alliansen (DTA).

* I Namibia finns dels en central administration, dels en kommunal. Mellan dessa nivåer finns en folkgruppsrepresentation, som skulle kunna liknas vid våra landsting — med den skillnaden att våra landsting har ett geografiskt verksamhetsområde, medan folkgruppsrepresentationerna i Namibia har hand om en viss folkgrupp, oavsett var de är bosatta. (Folkgrupperna har olika språk och kulturer). Den största folkgruppen i Namibia är Ovambo-folket, som omfattar nära hälften av befolkningen.

Kyrkoherde Peter Kalangula, ledande namibisk politiker som vill ha stöd från Väst.

I mitt parti, DTA, arbetar alla folkgrupper i Namibia tillsammans på samma villkor. Varje grupp har samma inflytande, eftersom vi som en stat med flera folk på väg att bilda en nationalstat vill förhindra kaos och blodutgjutelse.

Vi vill nå oavhängighet från Sydafrika så snart som möjligt. Men vi vill också ha demokratiska förhållanden i vårt land. Vi vill ha garanterade grundläggande rättigheter för alla medborgare. Vi vill ha marknads ekonomi. Det kämpar vi för.

I valet 1978, när SWAPO inte ville delta, fick DTA 82% av rösterna vid ett valdeltagande på 80%, i min hemtrakt på 79%. Valet genomfördes med grundprincipen en man — en röst. Över 300 internationella övervakare har försäkrat att valet var demokratiskt och att man får söka dess like på annat håll i Afrika. Vi har svart majoritet i regeringen, i nationalförsamlingen och i DTA.

De rasdiskriminerande lagarna har avskaffats av oss och rätt att bosätta sig var som helst har införts. Var och en kan bo var som helst. Det finns inte längre *homelands* hos oss. SWAPO tillåts verka som politiskt parti. De håller också möten, över 200 förra året.

Trots det finns det fortfarande rasdiskri-

minering. Var saknas det sådan i Afrika eller även Europa? Trots detta lever apartheid vidare i några vita huvuden. Och naturligtvis har apartheid också en social sida, som bara kan åtgärdas genom en långsiktig utvecklingsprocess. Vi vet att vi har mycket kvar att göra!

Vi vill inte vara beroende av Sydafrika. Vi är det emellertid, men vi är för den skull inte "marionetter". Inget annat land ger Namibia hjälp. Och mot SWAPO:s terrordåd är vi hänvisade till den sydafrikanska armén för att få hjälp, eftersom inget annat land är redo att försvara våra gränser. Världen tvingar oss till detta beroende, särskilt gäller det SWAPO:s vänner.

Djupt träffad känner jag mig över exempelvis att:

*kyrkoherde Reinhard Brückner i ett inlägg i Frankfurter Rundschau den 21 april 1981 betecknade regeringen som "marionettregering", även om kyrkoherde Brückner inte känner oss och inte heller besökt vårt land de senaste åren;

*Kyrkoherde Schäfer från den evangeliska akademien i Bad Boll genomförde ett Namibia-möte, där förutom representanter för SWAPO personer som aldrig sett vårt land uppträder, och man avvisar vårt erbjudande att skicka personer från Namibia;

*kyrkoherde Heinsius och kyrkoherde S Groth från Vereinigte Evangelische Mission i Wuppertal ger ut ett Namibia-häfte, där det bl a förtigs att det inte längre finns några rasdiskriminerande lagar eller några *homelands*.

Vårt land har många stora problem. Dessa problem kan inte lösas genom våld. SWAPO, som arbetar för en socialistisk enpartistat lägger ut minor, som drabbar svarta bröder. De mördar människor — min egen bror har blivit deras offer. De bedriver terror i min hembygd — inte mot den sydafrikanska armén, utan mot mina landsmän — och gläder sig åt världsoptionens och en del av den tyska evangeliska kyrkans gillande.

Det är det jag inte kan förstå och det gör mig oroad och bedrövad.

Jag skulle vara Dig mycket tacksam om Du lät mig veta vad vi i Namibia måste göra för att åtminstone våra kristna bröder i utlandet skall förstå oss bättre.

Din åsikt intresserar mig mycket. Du kan nå mig över Namibia Information Office, Venusberg 35, D-5300 BONN 1, som kommer att vidarebefordra Ditt svar.

Med broderlig hälsning
Din Peter Kalangula

SVERIGE-NYTT

Contras notisavdelning innehåller sammanfattningar och kommentarer till händelser i världen. De källor som refereras är inte direkt citerade, utan texten är Contras sammanfattning av originalkällan, för såvitt inte annat markeras med citationstecken.

(s) på besök i Moskva

Den 3 februari tog den sovjetiske partiledaren Leonid Brezjnev emot en delegation från socialistinternationalen, de socialdemokratiska partiernas internationella organisation. Brezjnev talade om avrustning med socialdemokraterna. Även det svenska socialdemokratiska partiet var representerat i Moskva. Partierna från Frankrike, Västtyskland, Storbritannien och Nederländerna vägrade däremot att besöka Moskva, med hänvisning till utvecklingen i Polen.

(Soviet Analyst, London)

Svensk reklamradio!

Nu kommer reklamradio för svenska lyssnare! Radio Luxemburg har börjat sälja reklamtid till svenska företag. Radio Luxemburg har varje vecka cirka 250.000 lyssnare i Sverige, huvudsakligen personer mellan 15 och 30 år. Reklaminslagen kommer att börja med en påannons på svenska, varefter själva reklambudskapet skall vara formulerat på engelska. Ett enstaka 30-sekundersinslag kostar 2.500 kronor, men vid upprepade inslag sjunker priset till en dryg tusenlapp per gång.

Karensdagar

Det har cirkulerat många märkliga uppgifter i samband med förslaget om införande av karensdagar på sjukförsäkringen. Regeringen verkar totalt ha misslyckats med informationen i frågan. Vi vill inte fungera som någon form av försvarsadvokat för regeringen, men två punkter kan det finnas skäl att informera om:

1) I agitationen mot förslaget har det hävdats att det särskilt skulle drabba grupper som är utsatta för upprepade småskador i arbetet. Det är helt fel. Dessa personer använder sig visserligen idag ofta av sjukförsäkringen, men skulle lika gärna kunna använda sig av yrkesskadeförsäkringen, som faktiskt har ännu generösare ersättningsregler. Det är normalt dock mycket enklare att få ut sjukpenningen, varför de flesta nöjer sig med dennas något lägre belopp. I framtiden får man göra sig omakett att fylla i en något besvärligare blankett, så får man mer pengar!

2. Arbetare skulle få sämre villkor än tjänstemän. När vi tidigare hade karensdagar hade tjänstemän ett fördelaktigare avtal än arbetarna, ett avtal som i och för sig hade uppnåtts

genom att man avstått från lönehöjningar. Det avtalet har hängt med — trots att det alltså inte tillämpats — sedan dess. Det löper emellertid ut vid årsskiftet 1982/83. SAF har förklarat att man inte kan tänka sig att sluta ett nytt avtal med olika regler för tjänstemän och arbetare. Enda möjligheten till att en skillnad skulle uppstå förefaller därför vara om LO struntar i saken i avtalsrörelsen, samtidigt som TCO driver det som ett huvudkrav. Det tror vi varken LO eller TCO om.

KGB-män vid Sovjets ambassad

Den värenummerade tyska tidningen *Die Welt* rapporterade i samband med u-båtsaffären att svenska myndigheter känner till att åtta ackrediterade diplomater vid sovjetiska ambassaden i Stockholm tillhör KGB — den sovjetiska säkerhetstjänsten.

Ambassadören själv, *Michail Jakovlev*, har tidigare varit KGB-chef i Stockholm. Det hör inte till vanligheterna att ambassadören själv är KGB-chef på platsen. Det kan ofta vara en vaktmästare, ett skrivbiträde eller en mer obemärkt attaché. I Sverige är det emellertid annorlunda. *Jakovlev* utvisades 1960 från Kongo, anklagad för spioneri och inblandning i landets inre angelägenheter. Det var när Sovjet försökte skaffa sig ett brohuvud i form av *Patrice Lumumba*, för en tid Kongos (nuvarande Zaires) premiärminister.

Övriga namngivna diplomater med KGB-tjänst i Stockholm är ambassadrådet *Vladimir Koretskij*, tidigare verksam i bland annat Frankrike och Belgien. *Koretskij* skall ha övertagit uppgiften som chef för KGB från *Jakovlev*.

Nikolaj Tsutkov, ställföreträdande ambassadråd för handelsangelägenheter och sjöfartsattachén *Vadim Kornilov* utvisades bägge från England 1971 för otillåten verksamhet. *Kornilov* har som sjöfartsattaché bl a arbetat för att få svenska företag att anlita sovjetiska rederier, som har dumpat sina priser för att få frakter i västvaluta. Det har bl a inneburit att han bearbetat svenska företag och företagsorganisationer, som har sett en möjlighet att tjäna pengar och pressa priserna på svenska rederier.

Stockholmskorrespondenten för *Novosti*, *Jurij Kuritsin*, utvisades 1966 från Kenya. Och *Vasilij Gluklovskij* utvisades samma år från Ghana för spioneri. Även kulturattachén *Jurij Poljakov* och förste ambassadsekreteraren *Jurij Kononov* arbetar för KGB. *Kononov* uppgavs 1979 i Köpenhamn ha samordningsansvar för KGB:s verksamhet i hela Skandinavien.

"Fred's"satsning

När nästan alla myndigheter får räkna med nedskärningar i anslagen och personalinskränkningar har regeringen anslagit ökade medel till Stockholms fredsforskningsinstitut, SIPRI. SIPRI föreslås få ökade anslag med 20% till 12,2 milj kr. Socialdemokraterna vill satsa ytterligare tre miljoner. Redan regeringens förslag innebär en ökning från 9 till 13 forskare, medan socialdemokraterna vill ha 15 och dessutom en PR-kampanj för fredsforskningen för 2 milj kr. Det skulle SIPRI kanske ha nytta av med tanke på att medarbetaren vid SIPRI *Owen Wilkes* dömts för olaglig underrättelseverksamhet i såväl Norge som Sverige.

Socialdemokraterna föreslår vidare i sin motion att s k "freds"organisationer skall få statsbidrag uppgående till en promille av försvarsanslaget. Det skulle betyda mellan 15 och 20 miljoner kronor i statsbidrag.

Sjösättning till hösten?

Dålig arbetsförmedling

Inte ens myndigheterna själva tror på den statliga arbetsförmedlingen. Stockholms läns landsting rangordnar de fyra främsta metoderna att rekrytera personal enligt följande: 1. Annonser. 2. Flygblad (exempelvis i bostadsområden nära arbetsplatsen). 3. Personalens bekanta. 4. Arbetsförmedlingen. Trots att arbetsförmedlingen är så uppenbart bristfällig att den inte ens klarar av personalrekrytering till offentliga myndigheter är det enligt lag förbjudet att ta upp konkurrerande verksamhet med den statliga arbetsförmedlingen.

Löntagarfonderna blev droppen

Det tycker Björn Gillberg, stridbar ledare för Miljöcentrum. Han har nu lämnat socialdemokratiska partiet, på grund av deras förslag om löntagarfonder. Gillberg som tidigare gjort en nyttig insats genom att hålla sin del av miljörelsen fri från kommunistisk skräder inte orden:

"Jag kan inte helt enkelt stödja ett parti som kommer att skapa en maktapparat som är värre än den som fanns i det gamla brukspatronatsamhället. Symptomatiskt för 60- och 70-talet är skolans förfall. Ett förfall som socialdemokratien bär ansvaret för. Hos folk med Palmes bakgrund tycks man tro att vanligt folk är så korkade att enda möjligheten att uppnå demokrati och jämlikhet är att sänka kunskapskraven i skolan så att ingen kan mer än den 'svagaste' i klassen — vad det nu har att göra med demokrati och jämlikhet. För mig innebär beslutet om löntagarfonderna att SAP utvecklats till en institution som, om partiet får makten, kommer att förvandla Sverige till ett totalitärt samhälle av sovjetisk typ."

Liknande tankegångar motiverar förre transportordföranden Hans Ericssons avhopp från socialdemokratiska partiet. Gillberg hade varit medlem i partiet i tjugofyra år, Ericsson inemot fyrtio. Ericsson sliger att löntagarfonderna varit viktigast för hans ställningstagande, men att skolpolitiken också varit en betydelsefull fråga. Ericsson har gått med i *Nya Partiet*, som består mest av avhoppade socialdemokrater.

Karlshamn backar upp Sovjetpropaganda

Karlshamns kulturnämnd har nyligen beslutat att ställa ett garantibelopp till förfogande för ett arrangemang av en lokalavdelning av Förbundet Sverige-Sovjetunionen. Föreningen skall låta en 26 man stark folklorensemble från Moldavien (den del av Rumänien som Sovjet lade beslag på i andra världskriget) framträda på Karlshamns stadsteater. Med kommunal garanti som sagt. (Blekinge Läns Tidning)

Missnöjda journalister

LO och TCO och deras fackförbund ger ut ett stort antal tidningar. Och där finns många journalister anställda. Man kanske skulle kunna tro att fackförbunden skulle vilja vara föredömen som arbetsgivare, men så är inte alls fallet. Atminstone inte om man skall tro *Journalistförbundet* (som är anslutet till TCO). Både *LO-tidningen* och *TCO-tidningen* har hemsökts av våldsamma inre motsättningar. Journalistförbundets egen tidning skriver om TCO-tidningen att "arbetsklimatet är förgiftat". Journalisterna är oense med chefen och alla försök till förhandlingar har misslyckats. På *LO-tidningen* har liknande förhållanden rått. Och senast i raden kommer *SIA-Skogsindustriarbetaren*. Journalisterna har, utan framgång, förhandlat i sju månader om förra årets löner.

Sinnesrubbat

Det finns förvisso mycket att kritisera hos den nu sittande regeringen. Den socialdemokratiska pressen verkar dock ha svårt att hitta de punkter där kritik kunde vara motiverad. Allt oftare formuleras kritik på de mest bisarra sätt. Vi skall citera *Dala-Demokraten*, tidningen som en gång styrdes av hedersmannen Gösta Söderlund, men som nu tagits över av ett gäng marxister:

"När de borgerliga tog över 1976 var Sveriges ekonomi god. Men sedan dess har den stadigt försämrats. Det är svårt att tro att allt beror på missgrepp och felbedömningar. Vida troligare är det att ekonomin avsiktligt har förstörts. En raserad ekonomi med väldiga underskott och stora utlandsskulder är nämligen det bästa offentliga motivet för den pågående sociala nedrustningen och nedbrytningen av blandekonomin." (våra kursiveringar).

Facket vill bestämma

LO kräver nya tag i invandringpolitiken. All invandring från länder utanför Norden skall enligt ett LO-förslag ske under facklig kontroll. Det skall gälla även s k anknävnings- och flyktingfall. Dessutom vill LO "se över överenskommelsen om den fria nordiska arbetsmarknaden."

Visserligen är Invandrarverkets handläggning känd för att dra ut på tiden, men att för den skull göra facket till ett myndighetsorgan är väl att gå lite långt.

(Barometern, Kalmar)

Knarklangare

En av Olof Palmes närmaste medarbetare på utbildningsområdet, med tidvis stort inflytande på socialdemokratisk skolpolitik, har av Huddinge tingsrätt dömts till 90 dagsböter för såväl narkotikainnehav som narkotikalangning. Domen anses av jurister vara osedvanligt mild. Fängelse brukar bli normalpåföljden. Efter domen har mannen flyttat utomlands och fått arbete i en internationell organisation som är av stort intresse för Sverige.

SIDA:s miljoner
(Forts från sid 19)

sprängts i luften. Den viktigaste huvudvägen mellan Beira och Zimbabwes gräns kan endast användas av konvojer med stark eskort. Den 1400 km långa elledningen från Cabora Bassa utsätts ständigt för attacker som bryter elöverföringen bl a till Sydafrika. Dagligen attackeras polisstationer, offentliga byggnader, mindre arméförläggningar och militära förråd. Militära transporter plundras på vapen och ammunition av guerillan. På sista tiden har anfall riktats mot koncentrationsläger och tusentals politiska fångar har befriats. På landsbygden samarbetar befolkningen med RNM i kampen mot FRELIMO. I fångelser och koncentrationsläger finns idag över 50.000 politiska fångar och motståndare till kommunistregimen.

Utän sovjetisk militär hjälp skulle aldrig Machel och FRELIMO överleva. Machels "Folkets Befrielsearmé" är i moraliskt upplösningstillstånd — deserteringar, myteri hör till ordningen för dagen. Befolkningen anklagar officerskåren för korruption, mord och otaliga övergrepp på civila. Höga partimedlemmar står i spetsen för svarta börsaffärer, leder den utbredda prostitutionen och har ett finger med i narkotikahandeln. Med inkomsterna från skumraskaffärerna kan officerare och partimedlemmar köpa skattefria varor i specialaffärer — whisky, franska viner, cigarrer från Kuba, parfym m m — allt efter sovjetiskt mönster.

Korruptionen har spritt sig till rättsväsendet — poliser och domare mutas.

Samora Machels förbrytarregim håller landet i ett järngrepp. I varje stad och samhälle arbetar ett effektivt GESTAPO-system, utfarbat av östtyska experter, som också leder terrorn.

Det politiska läget har skärpts sedan Machel nu gått till angrepp på landets kristna befolkning och den katolska kyrkan. Över en fjärdedel av befolkningen är troende katoliker, som nu förföljs. Mozambiques katolska biskopar talar om "ett förtvivlat läge för kyrkan". Också andra kristna organisationer utsätts för terror, förra året utvisades 700 kristna missionärer. Inte heller landets cirka 10 procent muslimer har undgått förtrycket, bl a har Machel förbjudit all införsel av Koranen. *Observator*

Redaktionella kommentarer

1. En utförlig beskrivning av RNM och dess verksamhet finns i *Contra* nr 2 1980. Ytterligare uppgifter om RNM återfinns i *Contra* nr 5 1981.
2. Enligt vad vi erfarit är det brukligt att svenska biståndsarbetare i Mozambique reser till Sydafrika regelbundet för att skaffa de varor som saknas i Mozambique.

UTLANDS-NYTT

Nu kan Öst inte betala sina skulder

I Contra nr 2 1981 redogjorde vi för hur beroende Östblockets ekonomi är av teknologi och krediter från Väst. Västerländska regeringar och banker har beredvilligt lånat ut miljardbelopp. Sovjetblocket har kunnat bygga upp en artificiell levnadsstandard som inte alls motsvarar det ekonomiska systemets bristande förmåga att producera. Nu börjar emellertid de västerländska kreditgivarna råka ut för socialismens sanna ansikte. Krediterna kan inte betalas tillbaka.

Polens affärer är väl numera allmänt bekanta. De polska skulderna till Väst uppskattas nu till 140 miljarder kronor! Landet kan inte betala de 45 miljarder som skulle förfalla till betalning 1982, utan man har förhandlat om förlängda amorteringstider.

Rumänien är också hårt pressat och har svårigheter med betalningarna.

Länge har västerländska kreditgivare levt i den blåögda förhoppningen att Sovjet skall ordna upp saken åt de mindre satellitstaterna. Men Sovjet är självt i en mycket pressad situation. Den sovjetiska utlandsskulden uppskattas till 110 miljarder kronor, vilket med tanke på landets storlek är blygsamt i jämförelse med Polen. Men Sovjets export har till stor del byggts på olja och andra råvaror. Nu förefaller den sovjetiska oljeproduktionen att sjunka, samtidigt som oljepriserna minskar.

De sovjetiska inköpsorganisationerna har nu begärt förlängning av korta leveranskrediter från tre månader (som är vanligt i internationell handel) till sex månader. Och även när det gäller så små affärer som på 100.000 kronor försöker sovjetiska inköpare nu att utverka förlängda kredittider, enligt vad svenska exportörer uppger. Affärer i den storleksordningen brukar normalt vara kontantaffärer.

Sovjetiska valutatillegodohavanden i Väst minskade under första halvåret 1981 från 52 miljarder kronor till 19 miljarder kronor. (Vad som hänt sedan juni 1981 har vi inte lyckats ta reda på). Under andra halvåret 1981 har Sovjet sålt ut stora kvantiteter guld och diamanter, vilket har pressat priserna. Sovjet och Sydafrika är helt dominerande när det gäller produktion av guld och diamanter, sovjetiska utförselningar får därför stor betydelse på marknaden.

Det ryktas i internationella finansretsar att Sovjet och Sydafrika har gjort upp direkt och att Sydafrika skall ha köpt sovjetiskt guld för 12 miljarder kronor för att hindra världsmarknadspriserna att falla ytterligare.

Västerländska banker börjar nu vara mycket försiktiga med lån till östblocket. Men de är ofta tvungna att låna ut mer,

eftersom det annars finns risk för att Öst inte klarar av att betala av gamla skulder.

I denna internationellt växande försiktighet intar två av de svenska storbankerna, Handelsbanken och SE-banken en märklig position. De har nyligen lånat ut nästan en miljard kronor till Sovjet. Vad kommer aktieägarna och insättarna att säga om det om några år, om skulderna inte kan betalas?

Libertariansk världskongress

Libertarian International, en organisation som vill samla libertarianer — anhängare av marknadsekonomi och motståndare till statsingripanden — i hela världen har utlyst en världskongress. Den skall hållas i Zürich i slutet av augusti, med ett flertal prominenta deltagare. Henri Lepage är en av dem som är kända för Contras läsare. Om någon av våra läsare skulle vara intresserad av närmare upplysningar står redaktionen gärna till tjänst.

Kapitalism åt Sydafrika

Två forskare vid Kapstadens universitet i Sydafrika, Bill Hutt och Ralph Horowitz, har analyserat apartheid i ekonomiska termer. De talar om att "apartheid oundgängligen kommer att förgöras när kapitalismen segrar" och de visar klart att just kapitalismen är det redskap som bör användas för att förgöra apartheid. Det är statliga ingripanden och regleringar som har skapat apartheid. Näringslivet är motståndare till apartheid, den ställer bara till problem för företagen.

(Free World, Toronto)

Så manipulerar Sovjet fredsrörelsen!

Sovjet utnyttjar den s k fredsrörelsen i Väst för att främja sina egna utrikespolitiska och militära mål. Lyckas de sovjetiska ledarna nå militär nedrustning i Väst kan de till en lägre kostnad upprätthålla överlägsenhet.

Som alltid när det gäller sovjetiska utrikespolitiska aktioner är hela maktapparaten inkopplad, inklusive säkerhetstjänsten KGB. KGB bedriver mestadels hemlig verksamhet, men några av organisationens manipulationer för att påverka "fredsrörelsen" i Väst har avslöjats på senare tid.

I november förra året utvisades andresekreteraren vid sovjetiska ambassaden i Köpenhamn, Vladimir Merkulov. Merkulov och kulturattachén vid ambassaden Valentin Kuznetsov, hade täta sammankomster med den danska *Samarbetskommittén för fred och säkerhet*, som grundades 1974 och i Sverige närmast motsvaras av *Svenska fredskommittén*. Den danska organisationen är liksom den svenska ansluten till det sovjetstyrda världsfredsrådet.

De sovjetiska ambassadtjänstemännen såg till att den danska organisationen kunde låta sovjetiska föredragshållare besöka skolor och lärarhögskolor och tala om exempelvis en nordisk kärnvapenfri zon, eller kräva Danmarks utträde ur NATO.

Det har också avslöjats att sovjetiska ambassaden betalt annonser för "freds"organisationer i danska tidningar.

I Oslo har tidningen *Verdens Gang* utpekats Stanislav Tjebotok som KGB-agent. Tjebotok var Merkulovs företrädare på posten i Köpenhamn. I Norge avslöjades att den norska "freds"organisationen *Konst for fred* delvis hade finansierats av den sovjetiska

Det är samhället, inte företagen, som drivits igenom apartheid i Sydafrika. Företagen är normalt bestämda motsåndare till apartheid. En riktig kapitalist ser den svarta befolkningen i Sydafrika som en marknad. En forskarrapport hävdar att kapitalismen är det redskap som effektivt skulle kunna slå ihjäl apartheid. Här försöker själva symbolen för det kapitalistiska systemet värva kunder i det svarta Sydafrika.

biltillverkaren Vaz. Med dessa pengar hade organisationen ordnat ett "freds"möte i Oslo Folkets hus den 4 juni förra året.

Liknande verksamhet har bedrivits i Nederländerna. I april 1981 utvisades Tass-korrespondenten Vadim Vasilijevitj Leonov. *Reformatörisk Dagblad* kunde senare rapportera att Leonovs huvuduppgift i Nederländerna hade varit att hålla kontakt med ledarna inom antikärnvapenrörelsen.

Det västtyska kommunistpartiet *DKP* finansieras så gott som helt av östtyska *Socialistiska enhetspartiet (SED)*. *DKP* har spelat en betydelsefull roll bakom de stora "freds"demonstrationerna i Västtyskland 1981. Fritz Teppich har varit en av de drivande krafterna. Han organiserade också demonstrationen i Väst-Berlin i september mot den amerikanske utrikesministern Alexander Haigs besök. Teppich arbetade tidigare direkt åt *SED:s* centralkommitté.

Riktlinjerna för Sovjets satsning på "freds"-rörelsen sattes upp till den 26:e partikongressen, som hölls i februari 1981. Det finns också auktoritativa uttalanden om "freds"rörelsens betydelse för kommunisternas offensiv i Väst. Boris Ponomarev, ansvarig för det sovjetiska kommunistpartiets förbindelser med kommunistpartierna i icke-kommunistiska länder, har i tidskriften *World Marxist Review* skrivit om "det genomslag som de socialistiska staternas fredsoffensiv har i Västeuropa. Antikrigsrörelsen har fått stöd av skilda politiska krafter: kommunistpartierna, stora delar av socialdemokraterna och den 'gröna' rörelsen."

Det bör knappast råda något tvivel om att de sovjetiska manipulationsförsöken även avser Sverige. Och i Sverige är som nämns det främsta redskapet för de sovjetiska intressena *Svenska fredskommittén*.

Påtryckningar i Finland

Innan presidentvalet i Finland gjorde Sovjet ett flertal försök att påverka valet för att få Ahti Karjalainen vald. Bland annat lät KGB-generalen Vladimirov kalla till sig ledare för näringslivet på högsta nivå, för att för dem förklara att konsekvenserna för den finska handeln skulle vara mycket ofördelaktiga om inte Karjalainen blev vald. Detta resulterade bl a i att Industrins Centralförbund, den finska industrins största organisation, officiellt besöt sig för att stödja Karjalainens kandidatur. Trots att många inom ledningen för organisationen och många inom företagen hellre såg Mauno Koivisto som president. Industrins Centralförbund har tidigare aldrig officiellt stött någon presidentkandidat.

Resultatet känner vi nu alla till. KGB:s manipulationer blev inte framgångsrika. Och Sovjet verkar finna sig i utvecklingen och försöker göra det bästa möjliga av situationen. Industrins organisationer har emellertid hamnat i en mycket ofördelaktig position gentemot den nye presidenten!

Knarksmuggling över Kuba

Allt fler indicier kommer fram som pekar på att Kuba är inblandat i en omfattande narkotikasmuggling till USA. Uppgifterna pekar på att den colombianska guerillaorganisationen M-19 får kubanska i utbyte mot fri tillgång till kubanska hamnar. Det är den amerikanska federala narkotikapolisen som har gjort detta uppseendeväckande påstående. Colombianska myndigheter har senare stött de amerikanska påståendena. Narkotikapolisen hävdar att colombianen Jaime Guillot Lara har sammantruffat med Fidel Castros lillebror Raoul i Managua i Nicaragua. Där träffades en överenskommelse som gav Guillot och hans män tillgång till de kubanska hamnarna, för att sköta narkotikasmugglingen till Florida effektivare. I utbyte lovade Guillot att smuggla vapen till den colombianska guerilla. En barndomsvän till Guillot, Jaime Bateman Cayon, är ledare för M-19.

Den colombianska regeringen hävdar att inte bara vapnen kommer från Kuba. Guerillan har också utbildats där. I protest mot det kubanska stödet till upprorsrörelsen i Colombia (som är ett av Latinamerikas få demokratiska länder, med civil regering sedan 1954.

Bibelutgivning

Det hör inte till vanligheterna med nya officiellt godkända upplagor av Bibeln i Sovjetunionen. Men förra året var det dags för utgivning av en Bibel på vitryska språket. Den förevisades för besökande utlänningar och religiösa delegationer som ett bevis på regimen religiösa tolerans.

Nu är det emellertid så att Vitryssland gränsar till Polen, och en viss oro väcktes hos regimen att religionen skulle kunna spela samma roll i Vitryssland som i Polen. Följden har nu blivit att kommunistiska partiet har köpt upp hela upplagan av den nya Bibeln och levererat den som returpapper till pappersbruken.

Köttbrist?

I Göteborg hade svenska butiker utförsäljning av polskt djupfryst kött till extrapris. Samtidigt som svenska hjälporganisationer ordnade med livsmedelshjälp till Polen!

(Göteborgsposten)

Nationalisering med förhinder

Den stora nationaliseringsvågen i Frankrike stoppades tillfälligt av ett utslag från Högsta domstolen, som förklarade att tillvägagångssättet var författningsstridigt. Man skulle kanske kunna tro att domstolen gjorde invändningar grundade på 1958 års gaulistiska författning. Men så var inte alls fallet. Invändningarna byggde 1789 års revolutionära förklaring om de mänskliga rättigheterna!

Mitterands socialistregering lyckades dock genom att ändra på vissa formuleringar på runt beslutet och genomföra samma nationaliseringar med en annan teknik, som fick godkänt av Högsta domstolen.

Vietnam

Den vietnamesiska ekonomin är fullständigt bankruttmässig. Landet kan inte försörja sig själv — eller arméerna i grannländerna — och kan inte betala igen sina utländska skulder. Det råder svår livsmedelsbrist. Trots att landet är bördigt och att man i Sydvietnam, mitt under det pågående kriget, lyckades producera ett risöverskott. Men då sköttes jordbruket med kapitalistiska metoder.

1979 hade den kommunistiska regimen kollektiviserat all mark i det bördiga Mekong-deltat. Vilket fick katastrofala följder för jordbruksproduktionen. Bönderna kunde få tio gånger så mycket betalt för skörden på den svarta marknaden som de fick av regeringen. Inte mycket såldes till regeringen. Hård progressiv beskattning ledde till att man upphörde med att ta två skördar per år. Och kollektiven medförde att bönderna inte kunde föda upp egen boskap längre.

I slutet av 1980 ansåg regimen läget så desperat att den slog full maskin back. Den tillåter nu bönderna att odla åtminstone en del av jorden i egen regi. Och 1981 hade andelen kollektivjordbruk i södra Vietnam sjunkit tillbaka till bara 7% av ytan. Resultatet lät inte vänta på sig. Skördarna har ökat igen, men än är de långt ifrån tillräckliga. Att återföra de återstående 7% skulle kanske hjälpa? (*The Economist* och *Newsweek*)

Norskt angrepp mot radiomonopolet

Den norska organisationen Moderat Ungdom har stämt norska staten för att den vägrats tillstånd att starta reklamradio i Oslo. Radiomonopolet är grundlagsstridigt. Och strider mot internationella konventioner som Norge skrivit under.

I Norge, liksom i Sverige, har staten skaffat sig monopol på radio- och TV-utsändningar. I Sverige sköts monopolet i praktiken av Sveriges Radio som är ett aktiebolag som ägs av staten och en rad intresseorganisationer (LO, Arbetsgivareföreningen, Svenska kyrkan, TCO osv). I Norge sköter Kultur- och vitskapsdepartementet direkt om radion, Norsk Rikskringkasting, NRK.

Moderat Ungdom i Oslo ansökte om att få öppna en egen reklamfinansierad radiostation, men fick avslag. Nu har organisationen gått till domstol för att få avslaget prövat. Moderat Ungdom (som inte får förväxlas med det svenska Moderata Ungdomsförbundet, organisationen har inget samband med norska höyre och står för ungefär samma åsikter som Contra) anlät advokaten Ole-Johnny Yggeseth för att föra organisationens talan. Yggeseth är Norges närmaste motsvarighet till Henning Sjöström.

Moderat Ungdom har hämtat inspiration till saken från Italien. I Italien lyckades man domstolsvägen upphäva radio- och TV-monopolet. Det finns nu hundratals fria radio- och TV-stationer i Italien, som konkurrerar med det tidigare monopolföretaget statsägda RAI.

I slutet av januari var målet uppe i Oslo Byrett. Yggeseth hävdade att radiomonopolet är grundlagsstridigt och strider mot flera internationella konventioner som Norge skrivit under.

Precis som i Sverige skall en domstol inte ta hänsyn till lagar som strider mot grundlagen. Och det gör radiomonopolet alltså enligt Moderat Ungdom.

Argumentationen bygger på grundlagens stadganden om tryckfriheten. Man menade att dessa stadganden måste tillämpas analogt på radio och TV, som införts långt efter den norska grundlagen av 1814. En rimlig tolkning av begreppet tryckfrihet måste idag innefatta yttrandefrihet i radio och TV.

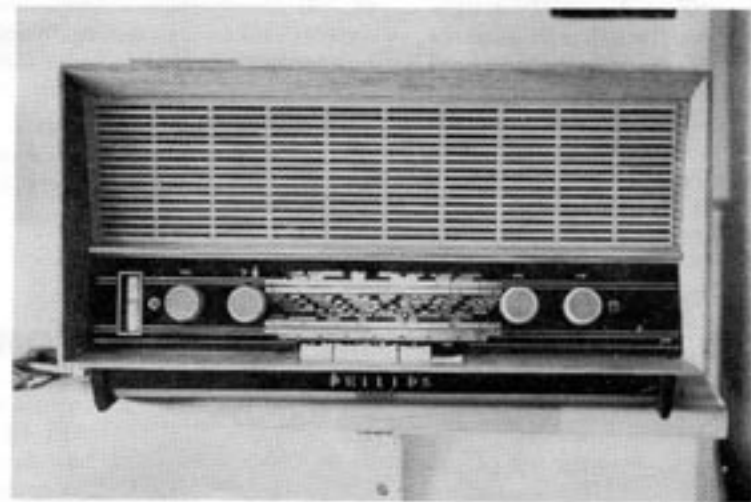
Kärandesidan hade kallat vittnen som belyste tekniska, ekonomiska och kulturella aspekter på radiomonopolet

Statens ombud i processen, Ole Bjørn Støle menade att man inte kunde göra en

Advokat Ole-Johnny Yggeseth hävdade att grundlagens regler om tryckfrihet måste tillämpas analogt på radio och TV.

analog lagtillämpning av tryckfriheten. Han menade också att de olika internationella konventioner som enligt Moderat Ungdom och Yggeseth innehöll föreskrifter som gjorde radiomonopolet traktatsstridigt, inte var tillämpbara. Yttrandefrihet rädde inom NRK. Och därför behövdes inga fler radioföretag för att tillgodose kravet på yttrandefrihet.

Staten försvarade sig med att det fanns yttrandefrihet inom monopolet och att grundlagens krav därför var tillgodosedda. (Pravda tar in insändare, alltså finns det yttrandefrihet i Sovjetunionen...)

Den italienska Högsta domstolen har, som antytts ovan, haft en annan syn på detta.

Moderat Ungdom förlorade processen, men enligt organisationens tidigare ordförande, Per Danielsen (Contras Oslo-korrespondent) är man beredda att föra målet vidare till högre norska instanser, varefter målet så småningom sannolikt kommer att hamna i Europadomstolen i Strassbourg.

I Norge har f ö TV-monopolet börjat luckras upp något genom att det blivit tillåtet att per kabel vidarebefordra sändningar som tas emot per satellit. Det innebär praktiskt att engelskspråkiga reklam-TV-sändningar distribueras i Oslo-regionen. Dessa sändningar kan tas emot även i Sverige, men det är f n inte tillåtet att distribuera dem.

Reklam-TV är f ö också på gång i Norge. Eftersom Belgien nyligen infört reklam-TV återstår bara Danmark och Sverige utan reklam i TV i Europa utanför östblocket. Även i östblocket förekommer i flertalet, dock inte alla, länder reklam-TV.

Något för Sverige?

Det rättsliga läget är inte identiskt i Sverige och Norge. Väsentliga skillnader är att Sveriges Radio formellt sett är ett fristående bolag och att den s k Närradion utgör ett "andningshål" för yttrandefriheten. Men vi avser att i Contras regi närmare undersöka de juridiska förutsättningarna för att angripa radio- och TV-monopolet i Sverige på ett liknande sätt.

BOK-NYTT

New Age

Vad är New Age-politik? Jo, eftersom det inte finns någon användbar politik längre, eftersom såväl kapitalismen som socialismen visat sig odugliga, så behöver vi ett nytt sätt att betrakta världen på, menar Mark Satin, själv f d värnpliktsvägrare, som efter en tids vistelse i Kanada kom underfund med att hans hat till hemlandet USA i själva verket var ett "kärleksgräl".

New Age-rörelsen har sina rötter i en förening av traditioner från bl a ekologisk teori, österländsk filosofi och västerländsk psykologi. "Det sexsidiga fängelset" (patriarkaliska attityder, egocentricitet, vetenskaplig enögdhet, byråkratisk mentalitet, nationalism och storstadsmentalitet) är vårt samhälles grundpelare och orsaken till att det hela gått snett. Först när vi är fria från "fängelset" kan vi bli fria från ägodelarnas makt över oss. Väl fria kan ingen propaganda i världen få oss att ge upp vår makt och vårt ansvar till institutionerna. Bokens beskrivning av "det sexsidiga fängelset" är mycket intressant. Att storstadsmentaliteten — ett av "fängelsets" "väggar" — är ett verkligt problem i länder som USA förstår man, när man får veta att 124 miljoner (54%) av landets befolkning bor i orter med mer än 1/2 miljon invånare och 31% i orter med mer än 2 miljoner invånare. De stora städerna är nedbrytande för sina invånare (brottligheten ökar enormt när städerna har fler än 100.000 invånare) vilket gör att New Age förespråkar städer med cirka 100.000 invånare. Allra bäst är att söka bryta skillnaden mellan stad och landsbygd helt och hållet. Livet i storstäderna innebär "effektivitet för effektivitetens egen skull" osv. Satin menar att vi lever i negativ symbios med varandra. (I ett symbiotiskt förhållande behöver parterna varandra. Om de i stället drar nytta av och förstärker varandras svagheter, kallas förhållandet "negativ symbios" — en beskrivning som jag tycker passar utmärkt in på vår egen svenska sociala sektor; ja på stora delar av den "ofantliga sektorn"!)

Del 1-3 i boken handlar just om varför våra och samhällets behov blivit negativt symbiotiska. Enligt Satin är vi av naturen självbestämmande och självutvecklande men efter det att "fängelset" har erövrat vårt inre har vi blivit mer intresserade av självförstoring än av självutveckling. Vi har som en följd av detta skapat monolitiska institutioner, som gör det nästan omöjligt för oss att tillfredsställa vårt behov av kärlek, uppskattning, självförverkligande och självöverskridande men som i stället gör det möjligt för oss att tillfredsställa vårt behov av romantik,

makt, varor och tjänster (tio gånger mer än vi behöver).

Marxismen poängterar gemenskap på bekostnad av självständighet, liberalismen gör precis tvärtom. Självständighet förvandlas till isolering och gemenskap till likformighet. I New Age-samhället är det meningen att vi alla skall lära oss att fatta våra egna beslut och inte hänga oss på andra. New Age är inte intresserat av att skapa ett "utopiskt" samhälle styrt av korrekta politiska principer. Mångfald kommer i stället att värderas, dels som skydd mot auktorietstyre, dels för att det berikar livet. Många anser att värden för livet är den högsta New Age-värderingen.

Många New Age-anhängare har efterlyst skapandet av en ny andlighet — "vi behöver en ny andlighet om vi vill komma bortom den isolering, det högmod och det tvång som egocentriciteten tvingar på oss".

New Age-politiken innehåller många förnuftiga resonemang. Det är först när jag kommer till kapitlet "En politisk plattform" som jag blir lite betänksam. Bland förslagen till åtgärder finner man bl a "vägran att införa metersystemet" och "uppmuntran till barnafödande i hemmet" — bara för att åtskilligt i vårt samhälle är vrängt behöver man ju inte angripa det som är bra! Kärnkraftsmotståndare tycks vara flitigt representerade bland New Age-anhängarna, som fö påstår sig höra hemma varken till höger eller vänster. (Skönt att få de gamla uttjatade begreppen avlivade!) Men jag har svårt att se något positivt i den energibrist som skulle uppstå utan kärnkraften. Drömmarna om solenergi är ju lite svårare att realisera i nordliga länder än i Arizonas öknar! Och hur få tid att odla andliga intressen om man måste slösa energi på vedhuggning?

Sammanfattningsvis är boken en frisk fläkt, oerbjört tanekväckande och läsvärd, och jag vill varmt rekommendera den. Sista kapitlet i boken är en kritik av marxismen, och den kritiken gör inte boken sämre.

Monica Wiegert

Mark Satin: Politik för en ny tid. New Age-rörelsens grunder, idéer och handlingsprogram. Wahlström & Widstrand. ISBN 91-46-13957-5.

Brödrabataljonen

I krig är det alltid befolkningen i gränstrakterna som drabbas hårdast. Ett för de flesta av oss okänt stycke historia skildras av Eino Hanski i denna bok. På ett skakande sätt beskriver han de hemsökelse, som drabbade invånarna i Ingermanland under andra världskriget. Ingermanland (en gång

svenskt) är ett område mellan Ladoga och Finska viken, vilket tidigare varit finskt och numera är sovjetiskt. Ingermanlänningarna befinner sig alltså i boken i krig med sina egna f d landsmän (finnarna), med vilka de har starka kulturella och språkliga band. Naturligtvis hade Stalins konfiskationspolitik drabbat dessa människor hårt, och utan motstånd kunde det inte ske. Av de stackars soldaterna, som tvingades ut i strid mot finländarna, hade många förlorat sina fäder till exekutionsplutonerna eller Sibirien. Efter att ha kommit i finsk fångenskap vågade man ändå inte säga något negativt om Stalin, för "han hade många öron".

Förhållandena i de finska fånglägren var dock så dåliga, att de flesta tog värvning i den finska armén, med löfte om bl a finskt medborgarskap. Den s k Brödrabataljonen bestod just av sådana här sovjetiska krigsfångar.

Men djävulskheten i det sovjetiska systemet förfelade sig inte: I fördraget, som skrevs efter vapenstillståndet, tvingades Finland utlämna samtliga sovjetiska medborgare med tvång. Många lyckades fly, men de flest skickades "hem", dock utan att få återse detsamma. Det räckte ju att ha varit i fiendens fångenskap för att kvalificera sig till 10 eller 25 år i Sibirien, för man hade ju "beblandat sig med fienden". Vad skulle då inte hända dem, som tog värvning hos fienden! Sannolikt är det i dag inte många av den ursprungliga befolkningen som bor i Ingermanland.

Eino Hanski, själv flyktig undan både tyskar och ryssar efter Leningrads belägring, har nog sett en hel del av död och elände. Fakta om Brödrabataljonen har han fått genom intervjuer med överlevande. Språket är mustigt och återspeglar väl den knapphet på känslor och uttrycksförmåga en människa antagligen måste inskränka sig till under förhållanden så obeskrivliga att de endast kan antydans.

Monica Wiegert

Eino Hanski: Brödrabataljonen. Askild & Kärnekull. ISBN 91-582-0019-3.

Kaos eller korset?

Det genomgående temat i evangelisten Gösta Roséns bok *Kaos eller Korset* är ateism och kommunism. Boken kom ut redan 1977, men är kanske än mer aktuell idag, när en allt större del av teologistudenterna och utexaminerade präster företräder en marxistisk grundsyn. Rosén visar i sin bok hur kommunister infiltrerar massmedia, skolan och inte minst kyrkan. Kyrkans världsråd, KV, spelar här en stor roll. Vid KV:s Bangkok-konferens jämställdes maoismen som ett alternativ till kristendomen. I den s k dialogen mellan kristna och marxister (ges det någon sådan, då de inte äger någon som

helst gemensam nämnare?) möter vi bl a en deklamation som denna: "Du... som blev ateist genom Guds nåd. Jag jublar tillsammans med dig, min broder". Judas sålde sin Mästare för trettio silverpenningar.

I andra kapitlet tar Rosén upp vänstermaffians ohämmat falska FNL-propaganda under Vietnamkriget, kommunismens och nazismens gemensamma myter, den ensidiga svenska u-landshjälpen m m. Rosén visar även ett starkt engagemang för Israel i Mellanösternkonflikten.

Men framförallt vänder sig denna bok till kristna läsare, och hjälper dem genomskåda de ulvar i fårakläder som söker kväva kristenheten och den fria världen.

Hans G Olsson

Gösta Rosén: *Kaos eller Korset. Evangelii-press. ISBN 91 7038 023 2. Cirka 25:-.*

Estland mot en ny vår

Då och då har korta meddelanden från Estland nått Sverige, men hur mycket känner egentligen vi svenskar till om detta vårt lilla grannland i öster? Ja, vi kanske vet att landet ockuperades av Sovjet sedan andra världskriget, då Estlands självständighet dog i överenskommelse mellan Hitler och Stalin.

Budskap om inre oroligheter i landet den senaste tiden har kanske också nått oss, men så mycket mer vet nog de flesta av oss inte.

Det estniska samhället har kontinuerligt förryskats. Ett "brott" som att hissa nationalflaggan bestraffas t ex med två års fängelse. Protesterna mot förryskningen har alltid funnits, liksom de flesta andra människor vill esterna ha yttrandefrihet, demokrati och människovärde. Men det handlar om mer än så.

Esterna ser också sitt land skövlas på naturtillgångar, som sedan sänds till andra delar av Sovjetunionen och det stora slutmålet är en önskan om att kunna bryta sig ur det sovjetiska imperiet. Aldrig förr har protesterna varit så höga som nu.

Boken består av sju avdelningar med ett appendix över aktuella dokument som slutvinjett. Varje kapitel i avdelningarna är mycket kort, men är så mycket mera informativt. Inledningsvis talar man om historik från 1940 och fram till idag, sedan följer ett kapitel om Estland i kamp. I detta framgår att en del av skräcken från Stalin-tiden sakta börjar släppa bland de estniska kulturarbetarna. Nu vågar man träda fram öppet och tårs uttrycka sina åsikter. Boken redogör för många sådan händelser liksom det i Sverige inte helt obekanta fallet med Laimons Niedre.

Några appeller samt utdrag ur en rättegång finns också med samt en redogörelse för hur de troende motarbetas. Blir Estland ett

nytt Polen? Därom kan man endast spekulera, men frågan tas upp på fullt allvar. Klart är emellertid att landet de senaste åren skakats av en mängd oroligheter och att tusentals ungdomar demonstrerat mot den ryska styrningen av skolan och samhället. (Förryskningstrycket mot Estland har blivit allt hårdare under senare år).

Författaren till *Estland mot en ny vår* heter Ulo Ignats. Han är est i exilen i andra generationen och arbetar som journalist på Estniska Dagbladet i Stockholm. Med material och synpunkter till boken har också Ants Kippar och Andres Küng bidragit.

Boken ger en tämligen bra bild över vad som sker i Estland nu. Men den är rätt osystematiskt uppställd och ibland t o m lite rörig. Bortser man från detta är den ett upplysande tidsdokument, som väl är värd att läsas.

Roger Söderqvist

Ulo Ignats: *Estland mot en ny vår. Askelin & Högglund förlag. 137s. ISBN 91-7684-004-2. Cirka 73:-.*

Dagis – Nej tack!

Monica Wiegert är en småbarnsmamma som i några artiklar i *Contra* gett sin syn på daghemspolitiken. Nu har hon samlat sin kritik till en bok med titeln *Dagis – Nej tack!* Det är en lidelsefull skildring av kampen mot dagismaffian och en successivt framväxt övertygelse om att daghem inte är nyttigt för små barn.

Oavsett vilka åsikter man har i denna fråga är det många tänkvärda frågeställningar som tas upp i boken. Den är dessutom synnerligen lättläst. Författarinnan drar sig inte heller för att skjuta mygg med luftvärnskanon, vilket görs med den aldeles rätta glimten i ögat. Det blir därför en småtrevlig läsning om ett allvarligt ämne.

Carl G. Holm

Monica Wiegert: *Dagis – Nej tack!. Vår framtids förlag. Simrishamn. 43:- vid beställning från förlaget.*

Två thrillers

Robert Moss har gjort sig känd som en av Storbritanniens främsta journalister med inriktning på utrikespolitiska analyser. Under många år har han medverkat i den ansedda veckotidningen *The Economist* och senare svarat för dess konfidentiella nyhetsbrev *Foreign Report*. Det är en man som är väl bevandrad i den internationella storpolitikens irrgångar.

För några år sedan började han skriva en bok om Sovjets infiltration i västerländska massmedia. Han samlade material som visade att flera ledande journalister och ledande inom tidningsvärlden i England och USA var direkt eller indirekt kopplade till den sovjetiska säkerhetstjänsten KGB.

Boken var dynamitladdad och förläggaren vågade inte – av tryckfrihetsrättsliga skäl – publicera den i det ursprungliga skicket. Innehållet var med största sannolikhet korrekt i all sin chockerande vidd, men varje detalj gick inte att belägga på ett juridiskt hållbart sätt.

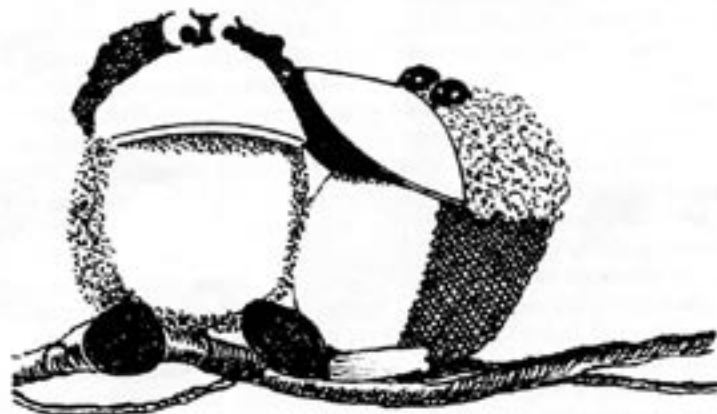
Förlaget kopplade in en annan framstående journalist, Arnaud de Borchgrave, chef för Newsweeks utrikesbevakning.

Moss och Borchgrave skrev om den ursprungliga boken och gjorde en roman av den. Namn byttes ut och beskrivningen ändrades något för att det inte skulle bli alltför uppenbart vilka personer som dolde sig bakom de nya namnen.

Men man behöver inte vara särskilt initierad för att identifiera personer som Philip Agee, Jane Fonda, Patrick Moynihan för att nu nämna bara några.

The Spike som boken heter, fick efterverkningar i bl a Genève. En av de ledande vid FN i Genève, en sovjetisk diplomat, lyckades först genomdriva att boken inte fick säljas i den kiosk som var till för personalen. Han lämnade sedan hastigt Genève. Hans tvivelaktiga verksamhet var nämligen utförligt – och tydligen realistiskt – beskriven i Moss' och de Borchgraves bok.

(Forts på sid 23)

Nicaragua: Dags att inse sanningen!

Contras Washington-korrespondent Allan C Brownfeld, som kort före sandinisternas maktövertagande träffade president Somoza i Nicaragua, menar att det är dags att inse sanningen. Nicaragua är ett ombud för Kuba, och guerillan i El Salvador utnyttjar precis samma taktik som sandinisterna för att lura media i Väst.

I april 1978, inte så lång tid innan sandinisterna störtade Anastasio Somozas USA-vänliga regim i Nicaragua, besökte jag Managua. När jag var där talade jag såväl med president Somoza, som med flera av hans motståndare.

Några saker blev klara för mig då. Det fanns, naturligtvis, många berättigade skäl att vara missnöjd med Somozas regering. En omfattande korrupktion var ett sådant skäl. Det fanns ett intresse från affärsmännens och andras sida att göra gemensam sak med de marxistiska terroristerna — sandinisterna — i ett försök att störta Somoza. Dessa icke-kommunister trodde uppriktigt — och naivt — att när Somoza var borta skulle det vara de, och inte sandinisterna, som skulle styra landet.

En annan sak som var uppenbar var att sandinisterna i praktiken var ombud för Kuba. Ledarna hade utbildats i Havanna. Man fick vapen av Fidel Castro. Man avsåg uppenbarligen upprätta en kommunistisk regim i Nicaragua. President Jimmy Carter och hans rådgivare såg emellertid president Somoza — inte sandinisterna — som fienden. Vi vägrade inte bara att ge den kringrända Somoza-regimen hjälp och stöd, utan vi hindrade också andra — som Israel — från att sälja ammunition och annan militär utrustning till Nicaragua. Vi och sandinisterna arbetade tillsammans för att införa en marxistisk regering i Nicaragua.

Nu kan alla se vilka mål och avsikter sandinisterna har. Men många i USA vägrar fortfarande att inse sanningen. Samma personer som har varit med om att ge Nicaragua en marxistisk regering stöder nu marxistiska terroristgrupper i grannländerna El Salvador, Guatemala och Honduras. Vår egen regering består nu, teoretiskt, av män och kvinnor som var bestämda motståndare till Carters politik, och säger att de känner igen kommunism när de ser den, har intagit en ganska tvetydig inställning till Centralamerika. Retoriken är emellanåt hård. Handlingarna är emellertid mindre klara.

I november så ärkebiskop Miguel Obando y Bravo att Nicaragua inte styrs av sandinist-juntan utan av Kuba. Vid ett möte i Bogotá

i Colombia anklagade Obando y Bravo den 16 november Nicaragua för att ha upplåtit nyckelpositioner åt män som stod Fidel Castro nära. Ärkebiskopen förklarade att regimen är totalitär och marxistisk-leninistisk. Detta tal som vidarebefordrades av den franska nyhetsbyrån AFP publicerades aldrig i USA.

José Esteban Gonzalez, samordnare för Nicaraguas Kommission för de Mänskliga Rättigheterna, skrev ett öppet brev till juntamedlemmen Daniel Ortega den 16 oktober. I brevet konstaterade Esteban att han inte fått tillstånd att resa till Genève den 8 september för att medverka i ett möte med en arbetsgrupp om försvunna personer, underordnad FN:s kommission för de mänskliga rättigheterna. Pass- och tullmyndigheterna hade på order av den politiska polisen konfiskerat värdefulla dokument och fotografier som tillhörde den nicaraguanska kommissionen.

I brevet — som inte heller uppmärksammats i USA — hävdade Esteban att sandinisternas politiska mål är "totalitära" och "bygger på mål, program och metoder från den misslyckade kubanska revolutionen."

Nicaragua håller nu på att bli ett armélager. Landet har utvidgat sin reguljära armé, som uppgick till ungefär 8.000 man under president Somoza till mellan 22.000 och 33.000 man idag. Denna styrka är ungefär dubbelt så stor som i grannländerna: Honduras (12.000), Guatemala (14.000) och El Salvador (15.000). Utöver den reguljära armén har Nicaragua dessutom en välutbildad "beredskapsreserv" på mellan 28.000 och 50.000 man. Sandinisterna talar själva om att utvidga den reguljära armén till 50.000 man.

Det finns mycket mer att bekymra sig för. Enligt källor i Pentagon har Kuba redan 3.000 soldater i Nicaragua och Vietnam skall leverera 1.000 flygplan och helikoptrar. Sandinisterna har byggt 27 nya militärbaser i Nicaragua, och landningsbanorna på åtminstone tre nicaraguanska flygfält byggs ut så att de ska kunna ta emot sovjetiska Mig 21:or och Mig 23:or. Ungefär 80 nicaraguaner är för närvarande i Bulgarien för

pilotutbildning, en utbildning som innefattar träning i att flyga Mig-plan.

När de slogs i bergen hävdade sandinisterna att de inte var kommunister. Många amerikanska tidningar — och många amerikanska politiker — trodde dem — precis som de tidigare trodde på Fidel Castro och Mao Tse-tung. Sandinisterna följde välkända revolutionära mönster. Fidel Castro förklarade den 22 januari 1961 i tidningen *Revolucion*: "Om vi hade stått i Turquino-bergen när vi inte var några och förklarat att 'vi är marxister', så hade vi antagligen aldrig kommit ner från bergen. Så vi kallade oss själva för andra saker. Vi talade helt enkelt inte om saken."

Varför är så många amerikaner beredda att låta sig luras av kommunister som utger sig för att vara något annat? Varför låter sig pressen luras på samma sätt gång efter gång? Just nu används precis samma taktik av marxistiska terrorister i Guatemala och El Salvador — och den är framgångsrik.

Tiden är äntligen mogen för att inse sanningen om Nicaragua och hotet mot amerikanska intressen på vår egen bakgård — Centralamerika. Hittills har våra politiker verkat avsevärt mindre bekymrade än vad en realistisk titt på Centralamerika skulle motivera.

Allan C. Brownfeld

Ledande affärsmän i Nicaragua fängslade av sandinisterna

Från Nicaragua når oss uppgifterna att fyra ledande affärsmän dömts till fängelse för att de undertecknat ett mot regeringen kritiskt brev. Det var inte vilka affärsmän som helst, utan Enrique Dreyfus, Benjamin Lanzas, Gilbert Cuadra och Enrique Bolanos. Nicaraguas motsvarigheter till P G Gyllenhammar, Anders Wall och Hans Werthén.

De fyra anklagades för att ha brutit mot den allmänna ordningen och säkerheten enligt en lag som förbjuder nästan all kritik mot regeringen. De fyra anklagades bli a för att i brevet ha skrivit att regeringen följde "en uppenbart marxistisk-leninistisk politik." Det kostar alltså många månader i fängelse att yttra det i kritiskt syfte. Regimens egna talesmän kan dock ostraffat avslöja sanningen. Vi skall här citera några rader ur ett

(Forts på sid 21)

Dit går SIDA:s miljoner

Miljarder kronor går varje år i svensk u-hjälp. Det mesta hamnar i socialistiska diktaturer. Där pengarna knappast kan göra någon nytta. Ett av de länder där diktaturen lever högt på svenskt stöd är Mozambique. Men oppositionen mot den kommunistiska diktaturen växer.

En av Sveriges viktigaste biståndsmottagare är det kommunistiska Mozambique vars statschef, marxisten Samora Machel, självutnämnd "fältmarskalk" och brutal diktator, i sex år styrt sitt land genom terror och maktmissbruk.

Efter år av vanstyre under ledning av statspartiet FRELIMO, står landet idag på ruinens brant, trots mångmiljonbelopp från Sverige och massivt stöd från Sovjetunionen, Kuba, Nordkorea, Östtyskland och övriga öststater.

Agrarlandet Mozambique med 12 miljoner invånare kan idag inte försörja sin befolkning. Det råder sedan länge livsmedelsbrist i landet — baslivsmedel som ris, mjöl, socker, matolja, kött och t o m salt är svåråtkomligt. På landsbygden råder hungersnöd och i städerna svälter befolkningen. Kringströvande band av FRELIMO-soldater gör räder, plundrar och beslagtar livsmedelslagren.

Hälsovården är satt ur spel — sjukdomar grasserar — tyfus, malaria, gula febern breder ut sig. Barnadödligheten ligger på 50 procent — läkare och sjukhuspersonal saknas.

Omställningen till kollektivjordbruk efter sovjetisk modell medförde att produktionen sjönk katastrofalt. Skördarna beslagtogs av myndigheterna sedan bönderna utsatts för otaliga övergrepp från arméns sida. Livsmedlen har tagits om hand av höga partifunktionärer och säljs på svarta marknaden med enorma vinster för samvetslösa partimedlemmar och höga officerare. Korruption, utpressning, svarta börshandel, smuggling, mord och misshandel utmärker idag Mozambique.

Motståndsrörelse

En motståndsrörelse RNM (Resistencia Nacional de Moçambique) är idag Machel's bittraste och farligaste fiende. Den nationella befrielsearmén utkämpar ett krig på alla fronter mot FRELIMO:s styrkor, 2.000 kubanska soldater, trupper från Tanzania och Zimbabwe. På FRELIMO:s sida deltar hundratals sovjetiska, kubanska, östtyska

och nordkoreanska officerare och militära rådgivare.

Moskva förser Machel med massiv militär utrustning — stridsvagnar, jaktbombplan, artilleri, raket- och robotvapen. Sovjetiska officerare leder försvaret av gränsbefästningarna och en rysk generalstab samordnar aktionerna mot guerillan.

Östtyskland levererar militära transportfordon och teknisk personal med ansvar för landets kommunikationer. Militära experter från Tyskland utbildar polis och säkerhetsstyrkor, kontrollerar hamnar och flygplatser.

Militärakademien i Nampulo står under ledning av höga sovjetiska officerare och civila lärare som undervisar aspiranterna i Lenins och Marx läror. Efter en tvåårig kurs, sänds de unga officerarna till Moskva för vidare högre utbildning.

Sovjet har lagt beslag på de strategiska hamnarna Nacala, Mauto och Porto Amelia, som byggts ut till starka sovjetiska marin-

baser. Sovjetiska krigsfartyg patrullerar landets sjögräns och sovjetiska marinenheter anlöper regelbundet den viktiga hamnstaden Beira, som är slutstation för järnvägslinjen mellan Mozambique och Zimbabwe.

Striderna mellan FRELIMO och RNM utkämpas i landets södra del där de tre staterna Mozambique, Zimbabwe och Sydafrika gränsar till varandra.

Stöd från Zimbabwe

RNM stöddes fram till april 1980 av rhodesiska armén. Efter Mugabes maktövertagande och Rhodesias omvandling till republiken Zimbabwe har all militär hjälp till RNM upphört.

Mugabe, som är personlig vän till Machel, levde i exil i Mozambique där han stod i spetsen för ZANLA-guerillan i attackerna mot Ian Smith-regimen. Som tack för hjälpen stöder han diktatorn med pengar och trupper.

Mugabe är idag skakad av utvecklingen i Mozambique. För en tid sedan lät han arresteras sin gamle kumpan Nkomo som beskyldes för förberedelse till väpnat uppror mot regimen och samarbete med RNM.

RNM har under det senaste året alltmer infiltrerat Mozambique och guerillan slår till långt inne i landet. Vägar mineras, tre järnvägslinjer och ett par viktiga broar har

(Forts på sid 12)

Mozambiques president Samora Machel har förutom från Sverige fått stöd från kommunistblocket. Här är Machel i samtal med en rådgivare från Kommunist-Kina.

Prag och Warszawa

Den tjeckoslovakiska Pragvåren 1968 var en mycket smal företeelse, som i huvudsak rörde ett litet skikt inom partiet. Visst uppskattade befolkningen liberaliseringen, men det var partiledare, inte folkliga ledare, som drev på den. Pragvåren hade därför aldrig något genuint folkligt stöd. Det fanns ingen Lech Walesa i Tjeckoslovakien. Den polska oppositionen har en helt annan och väsentligen starkare uppbyggnad.

I den engelska tidskriften *Encounters* novembernummer 1981 gjorde den tjeckiske publicisten Ota Filip en jämförelse mellan Prag-våren 1968 och frihetskampen i Polen. Ota Filip är enligt tidskriften en av de ledande gestalterna inom den tjeckiska emigrationen. Före 1968 var han förbjuden att publicera sig. Under Prag-våren framträdde han som en icke-kommunistisk journalist. Åren 1969-1970 satt han fängslad för omstörtande verksamhet. År 1974 lyckades han få utrese-tillstånd och bor fn i München.

Oppositionen mot Husak-regimen både i och utanför Tjeckoslovakien följer, skriver Ota Filip, med spänd uppmärksamhet utvecklingen av den polska förnyelsen. Särskilt anstränger sig de som säger sig representera den socialistiska oppositionen att teoretiskt komma till rätta med likheter och olikheter i de båda händelseförloppen. De tvekar att diskutera den mest fundamentala frågan: Vad är orsaken till att den polska förnyelsen blivit mer framgångsrik?

Att årligt ta itu med detta problem vällar åtskilliga svårigheter för de grupper bland reformkommunisterna, vilkas föreställning om reformer ej förde dem utanför de marxistiska ramarna. Den utpräglat icke-marxistiska karaktären hos de överraskande polska händelserna är något som de pragska reformkommunisterna eller den socialistiska oppositionen i emigrationen ej lätt kan få att stämma med sina teorier. Hela liberaliseringen har satts igång av arbetarklassen helt utan medverkan eller råd av det parti, som betraktar sig självt som ledande i sociala omdaningar.

Pragvåren var ihålig

Prag-våren 1968 lyckades aldrig ta sig ur kommunistpartiets dominerande roll och den marxistiska ideologin. Krisen började nämligen med de yngre partimedlemmarnas kamp om makten mot de orkeslösa gamla stalinisterna inom efterkrigstidens ledarskikt. De tjeckoslovakiska arbetarna hade inte något som helst synbart intresse av konflikten inom partiet. De hade haft nog av politisk undervisning sedan partiet grep makten 1948. Sedan dess har ledarskiktet bytts ut mer än

en gång och partilinjén ändrats flera gånger, men det gamla eländet blev bestående.

Till och med under reformkommunismens mest hoppfulla och entusiastiska fas lyste representanter för arbetarna själva med sin frånvaro. Allt tal om "socialism med mänskligt ansikte" härstammade från den existerande partitoppen, vilken — onödigt att påpeka — hade varit helt stalinistisk. Ingen inom denna hyste det minsta tvivel om att de var kallade av historien att spela den ledande rollen vid rekonstruktionen av ett outhärdligt system, som var "moget" för förändring.

Tidigt sommaren 1968 gjordes ett försök att återupprätta det socialdemokratiska partiet, men det satte de "progressiva" reformmakarna (Smrkovsky) stopp för med Dubčeks gillande. Fackföreningarna tilläts införa de första små demokratiseringarna inom fabrikkerna, men ledningen av dem förblev tryggt i händerna på gamla partitrogna hårdingar.

Man kan ej tvivla på att reformmakarna inte åtnjöt vare sig fullt stöd eller entusiastisk

tillit från arbetarna. Efter Warszawa-pakt-truppernas invasion den 21 augusti 1968 visade sig deras inställning i det faktum att de, fast de lydde uppmaningen till generalstrejk, endast strejkade en timme, därtill på middagsrasten.

Det fanns ingen Walesa!

Kan man undvika intrycket, att reformmakarna var värda detta men inte mycket mer? Det fanns med andra ord ingen Lech Walesa i Tjeckoslovakien år 1968, och det kunde inte ha funnits någon, ty även de mest progressiva bland reformmakarna var inte beredda att ge upp eller delegera ens den allra minsta del av sin totala makt.

De tragiska händelserna bestyrkte, hävdar Ota Filip, bristen på verklig tilltro hos de arbetande massorna till den nya partiledningen. Alla reformkommunisterna, med Frantisek Kriegel som enda undantag, skrev i slutet på augusti under det förödmjukande Moskva-fördraget, vilket skulle efter fullbordat faktum ge legitimation åt Sovjets ockupation. Vid omröstningen om detta fördrag i Prags parlament var det endast fyra som röstade mot.

Är det att undra på att folk i allmänhet tog händelsernas slutliga vändning med en viss lugn cynism? Kunde man vänta annat av sådana beprövade och trogna partikamrater? Vem hade någonsin fått fritt rösta på dem efter statskuppen 1948? När hade medborgarna tillfrågats om vem som skulle sitta i regeringen eller vilken politik det

Strejkvägen 1970 var början till det som hade knäckt den polska diktaturen — om inte sovjetiska stridsvagnar hade funnits i bakgrunden. Den polska oppositionen är helt annorlunda till sin uppbyggnad än den tjeckoslovakiska från 1968, menar publicisten Ota Filip i en artikel i den engelska tidskriften *Encounter*.

kontrollerande partiet skulle föra?

Det kan kännas hårt att tillstå det, men arbetarna tycktes förbli ganska likgiltiga inför reformkommunisternas slutliga öde. När de avlägsnades från alla poster, föreföll inte en enda arbetare i någon fabrik reagera däremot, inte heller vid de följande utrensningarna ur partiet och administrationen. Man fällde kyliga, cyniska kommentarer om de plågade "vårdarna", då de rusade till exilen i Väst, som dagen förut gällt för bälverket för imperialism, kapitalism, revan-schism och allmän dekadens.

För alla sina förhoppningar om och längtan efter förändringar, för ett drägligt socialt system, för en ekonomi med initiativ och företagarganda, för en framtid efter kommunismen räknade massorna i Tjeckoslovakien ej på allvar med att de gamla partikamaraterna skulle visa vägen. Dessa var av-skrivna.

Hur i grund annorlunda har ej polackerna ordnat sina affärer! Om en förstelnad och korrumpad kommunistisk diktatur skall kunna bringas i upplösning och en bestående frigörelse komma till stånd, då kan arbetar-massorna ej lita på de opportunistiska partikadrarna, som endast vill göra små förändringar. I de så kallade "folkdemokratierna" vänder sig arbetarna sannerligen ej till "reformkommunister" för vägledning eller till marxistiska filosofer om råd, av vilken färg eller revisionistisk riktning dessa än vara må. På den långa och farofyllda vägen till frihet utgör dessa endast hinder.

Så långt Ota Filip. Det försök till frigörelse som den fria fackföreningen Solidaritetets födelse och strävanden syftade till och som Ota Filip liksom en beundrande, undrande och orolig allmänhet i Väst betraktat som det mest förhoppningsfulla som inträffat i Östeuropa efter andra världskriget, utgjorde genom sin blotta existens orsaken till den nya katastrof som nu drabbat både Solidaritetet och det polska folket.

Den i Östeuropa härskande kommunismen med maktcentrum i Moskva kan ej tolerera någon avvikelse i riktning mot frihet och demokrati. Dess effektivaste maktmedel är militären och den ständigt och överallt närvarande säkerhetspolisen. Därför blev dessa verktygen för "normaliseringen".

I Polen råder nu liksom tidigare kommunistdiktatur med militären som verkställande organ för att krossa den påbörjade frigörelseprocessen. Det är ej fråga om samma slags militärdiktatur som t ex i Chile, Argentina och Turkiet eller som i de nu försvunna i Sydeuropa. Att likna dagens regim i Polen vid dessa är ett försök att blanda bort korten.

Dessa militärdiktaturer kan var nog så primitiva, grymma och blodiga och ur demokratisk synpunkt förhatliga, men de härskar i samhällen som till sin struktur är pluralistiska med privata ekonomiska maktcentra, vilka

BREV TILL CONTRA

Bilbälteslagen – ett redskap i den socialistiska diktaturens hand?

Sanningen är aldrig populär. I detta fall gäller det människor som inleds i tron att de inte har förmåga att ta eget ansvar och egna initiativ. Det allvarliga resultatet av denna socialistiska politik har vi sett i flera utländska program om Sverige. Bl a ett från Amerika om svenska skolungdomars häglöshet vid sitt inträde i arbetslivet. När "moderaterna" dessutom berörs, som skall stå för "verkligt demokratiska värden", är det naturligt att min kritik är ännu mer impopulär.

Om du, "förbudsivrare", hade levt med mig i ett litet oberoende samhälle och du hade "bestämt" att jag skulle få böta var gång jag "ertappades" utan säkerhetsbälte påsatt vid bilkörning, utan hjälm vid färd på moped, och vad värre är; utan halvljus påslaget på ljusan da'n... så lovar jag dig att jag skulle sparkat dig i baken så du flugit ur gemenskapen. Det krutet skulle jag inte sparar på.

För något år tillbaka läste vi om ett par som blev stående med halva bilen ner i en tjärrn. Det paniktillstånd de råkade in i var orsaken till att de inte förmådde lossa säkerhetsbältena. Bägge dränktes. Deras dotter och morfadern som satt i luftfickan bak i bilen lyckades slå ut bakrutan och ta sig ut. Röstberättigade medborgares sömgångaraktighet och politikens svikna löften om decentralisering kan vara en orsak till att en liten flicka plötsligt stod utan föräldrar.

kan till en tid samverka med militärerna men samtidigt kan utgöra möjlighet till opposition med kraft att kasta diktaturen ur sadeln. Dessa diktaturer är till sin natur kortlivade, vilket historien ger många exempel på.

Den kommunistiska diktaturen är däremot totalitär och bestående. Den kommunistiska staten suger upp och med sig införlivar hela samhället med alla dettas funktioner: politiska, ekonomiska, sociala, fackliga med total kontroll och censur på alla områden. Lenin spådde – sannolikt med avsiktligt bedrägeri – att med socialismen skulle staten vittra bort. I verkligheten är det samhället som vittrar bort.

Strax före oktoberrevolutionen 1917 formulerade Lenin sin högsta politiska princip: "Vi måste ständigt hålla i minnet, att händelsernas gång i morgon kan ge oss makten, och då kommer vi inte att släppa den ifrån oss" (Min kursivering).

Den principen tillämpades i Ungern 1956, Tjeckoslovakien 1968 och i Polen i december 1981.

Avar Wallentin

Jag själv använder aldrig bilbälte vid stadskörning eller vid halt väglag nära vattenfyllda platser för att snabbt kunna ingripa vid ev olyckstillbud. Vid färd på motorväg med höga hastigheter har jag emellertid bilbältet på.

De nämnda lagarna är inget annat än redskap i den socialistiska diktaturens händer. Kommer man härnäst att "stänga landets gränser för att skydda oss från utländska sjukdomar"? Sedan länge vill man "befria oss" från möjligheten av fria (västvänliga) TV-kanaler.

Att bilolyckorna slutligt nedbringats de senaste åren skall i huvudsak tillskrivas de höga bensenpriserna. Folk kör mindre, försiktigare och bensinsnålare.

Hans Eliasson

Vad tycker Du? Skriv gärna ett brev till Contra!

Afghanistan-kommittéer

I Sverige finns det en organisation som kallar sig Svenska Afghanistan-kommittén. (Adress Vetegatan 9, 116 59 Stockholm. Den stödjer det afghanska folkets kamp mot de sovjetiska angräparna. Tyvärr kan man emellertid notera att många personer i Afghanistan-kommitténs ledning är kines-kommunister med ett förflutet som förkämpar för kommunistiskt maktövertagande i Vietnam. Organisationen anstränger sig emellertid åtminstone utåt att vara "tvärpolitisk".

Även i Norge finns en Afghanistankommité som lyckats bygga upp inte mindre än 50 lokalavdelningar. Kommittén uppger sig vara tvärpolitisk. Adressen är Afghanistankommitéen i Norge, Boks 1773, Vika, Oslo 1.

Nicaragua

(Fortsättning från sidan 18)

tal av försvarsminister Humberto Ortega (från 25 augusti 1981): "Vi säger att marxismen-leninismen är den vetenskapliga doktrin som styr vår revolution, det redskap som gör att vi förstår den historiska processen och kan göra den sandinistiska revolutionen till ett konkret uttryck för den historiska utvecklingen av kampen i Nicaragua. Utan sandinismen kunde vi inte vara marxist-leninister och utan marxismen-leninismen skulle vi inte vara revolutionärer. Dessa är oupplösligen förenade. Vår moraliska styrka är sandinismen; vår politiska styrka är sandinismen och vår politiska doktrin är marxismen-leninismen.

Facket och friheten

Lågprisvaruhuset GeKå och ägarens vägran att underteckna kollektivavtal väcker principiella frågor. Kan facket arrangera en blockad som i praktiken får formen av leveransvägran, som myndigheterna tidigare slagit till mot när den har organiserats av privata leverantörer för att komma åt andra lågprisvaruhus?

På allvar kom industrialiseringen i vårt land i gång först under senare hälften av 1800-talet. Vi fick en snabbt växande grupp av industriarbetare, ett proletariats med ett minimum av medborgerliga rättigheter.

Tack vare den oheliga alliansen med den statliga *makten* var arbetsgivarnas övermakt förkrossande, en övermakt som resulterade i missbruk och övergrepp mot de anställda.

Arbetarnas enda möjlighet att försvara sig och hävda sin rätt var sammanhållning, och organiserandet av fackföreningar blev deras värn mot förtryck och maktmissbruk.

I det gamla skråsamhället hade *makten* så oreserverat ställt upp på arbetsgivarnas sida, att fackföreningar — arbetarnas "sammanrotning" var i lag förbjudna. Med förordningen om ökad näringsfrihet 1864 togs detta förbud bort.

Främsta vapnet

I kampen mot fackföreningarna, i vilka arbetsgivarna såg upproriska, samhällsfarliga och närmast kriminella rörelser, blev avskedanden av deltagare i fackliga aktioner, framför allt ledarna, främsta vapnet. För att så effektivt som möjligt stoppa ledarnas och agitatorernas framfart skickades svarta listor med namnen omkring till andra arbetsgivare.

Under 1890-talet och de första åren på 1900-talet stod striderna om föreningsrätten hårdast i vårt land. För somliga avskedade och svartlistade blev förföljelserna så effektiva, att emigration till Förenta staterna till slut framstod som enda utvägen. Först 1906 kom ett avtal till stånd mellan LO och SAF, i vilket föreningsrätten erkändes.

Kampen för föreningstvång

Vid seklets början var mindre än 100.000 löntagare fackligt organiserade. I dag är två miljoner arbetare och en miljon tjänstemän med i facket. Det betyder att den från början för sin frihet och rätt kämpande förtryckta minoriteten nu förvandlats till en majoritet av sådan storlek och tyngd att den i ett demokratiskt samhälle med allmän och lika rösträtt bör ha alla möjligheter att hävda

sin rätt på demokratisk väg. Historien lär oss emellertid att all makt missbrukas, och ju större makt desto värre missbruk. Det imponerande fackliga maktblocket av i dag, arvtagare till den fackföreningsrörelse som en gång så hårt fick kämpa för sin föreningsfrihet, söker i dag med alla medel genomföra *föreningstvång*. Ett av medlen är *monopolet på arbetslöshetsförsäkring*, och även om monopolet numera är teoretiskt upphävt, verkar det likafullt i praktiken som ett instrument för tvångsvärning av fackliga medlemmar.

Ett annat medel är *organisationsklausuler i fackliga avtal*, vanliga i konsumentkooperativa, kommunala och mindre företag. Inga oorganiserade får här anställas.

Ett tredje medel är *fackliga blockader* riktade mot företag vars anställda vägrar organisera sig eller vars ägare vägrar skriva på kollektivavtal med facket. Ett aktuellt sådant fall är blockaden mot *lågprisvaruhuset Ge-Kå i Ullared*. Av företagets 160 anställda var i november några få medlemmar i Handelsanställdas förbund, men dessa reagerade så negativt gentemot blockaden, att de begärt sitt utträde ur förbundet. Den utlösande orsaken var ägaren, *Göran Karlsson*, vägran att teckna kollektivavtal. Sedan konflikten början har ytterligare sex förbund anslutit sig till blockaden, bland dem Transportarbetarförbundet.

Aktionerna mot Ge-Kå inriktas främst på att systematiskt hindra alla leveranser av varor till företaget och därmed strypa varuförsörjningen. Alla företag som arbetar med transporter eller andra uppdrag åt Ge-Kå hotas i sin tur av blockader, och enligt uppgift har redan ett stort antal sådana företag drabbats av konsekvensblockader.

Stat i staten

De fackliga organisationerna agerar här som en stat i staten, som inte bara stiftar egna lagar utan också verkställer straffåtgärder mot personer eller företag som av någon anledning kommer i konflikt med dessa privata lagar. Det förefaller tämligen självklart att lagstiftning och straffverk-

ställighet av detta slag med ensamrätt borde handhas av regering och riksdag. *Folke Schmidt*, känd socialdemokrat och en gång professor i arbetsrätt, yttrade 1978: "Jag ser det som en fara om löntagarna får så mycket makt, att arbetsgivarna inte kan balansera den."

Även inom facket är många tydligen betänksamma inför det som nu sker i Ullared, och vid ett möte i Malmö nyligen yttrade LO:s vice ordförande, *Stig Malm*, härom: "Det är alldeles uppenbart att detta inte är bra PR för svensk fackföreningsrörelse."

Folkrörelserna och fotfolket

För att i längden vinna framgång måste alla folkrörelser ha sin politik förankrad hos folket. Allt tyder dock på att den fackliga blockaden i Ullared av den stora massan av svenska folket uppfattas som ett odemokratiskt övergrepp, ett övergrepp som de agerande i längden måste förlora på. Den svenska fackföreningsrörelsen har tidigare gjort sig känd för klokhet och moderation och här som en följd härav kunnat växa och uppnå positioner som saknar motstycke i västvärlden.

Däremot har systerorganisationerna i en del andra länder så uppenbart missbrukat sin makt att förankringen hos folket mer och mer gått förlorad, och som en följd härav har de drabbats av allvarliga bakslag. Jag nöjer mig här med att peka på utvecklingen i tre länder:

Sedan tiden närmast efter andra världskrigets slut och fram till i dag har den fackliga anslutningen bland löntagarna i Förenta staterna minskat från 36 till 20 procent, i Storbritannien från 35 till 25 och i Frankrike från 33 till 23 procent. Spåren förskräcker.

Gäller lagen om näringsfrihet inte facket?

När Wessels lågprisvaruhus i Malmö 1963 startade lyckades en del företag i Malmö som kände sig hotade av konkurrensen, övertala några producenter att vägra leveranser till det nya företaget. En sådan leve-

Varför utvecklas förtryckta minoriteter till förtryckare när de kommer i majoritet?

ransvägran var emellertid lagstridig, och efter ingripande från Näringsfrihetsombudsmannen kunde hotet mot näringsfriheten undanröjas.

Även i Ullared mobiliserar väldiga krafter för att hindra leveranser till ett lågprisvaruhus, ett uppenbart hot mot näringsfriheten. Den här gången är det facket som vägrar att leverera. Gäller inte lagen om förbud mot leveransvägran även facket? Eller står facket över lagen?

Fackets ansvar

Naturligtvis lägger facket hela ansvaret för konflikten på företagets ägare som vägrar att falla undan för facket och skriva på ett avtal. Men är det verkligen så enkelt? En stark moralisk övertygelse om nödvändigheten av att stå det onda emot ligger bakom Göran Karlssons vägran, en övertygelse om att så länge alla går den enkla breda vägen och skriver på, kommer förtrycket bara att fortsätta och växa.

Blockaden i Ullared riktas mot ett företag med 160 anställda, vartill kommer alla de sekundärt sysselsatta, ett företag som betyder oerhört mycket i den glesbygd där det är beläget. Ett företag som är känt som en god arbetsgivare och som betalar avtalsenliga löner. Ett företag som de anställda tydligen helhjärtat stöder i blockadstriden. Kan verkligen svensk fackföreningsrörelse taga på sitt ansvar att genom mobilisering av sina enorma maktresurser taga död på detta företag och ställa alla dess anställda utan arbete?

Förföljda och förföljare i historien

Historiens bok ger många exempel på hur från början svaga och förtryckta minoriteter med tiden utvecklats till mäktiga och förtryckande majoriteter. Den under de första århundradena förföljda kristna minoriteten utvecklades till en mäktig majoritet som grymt förföljde religiösa avvikare och kättare.

Judarna i försöksringen och judarna i eget land är ett annat exempel. Facket i Sverige ett tredje. Om samtliga gäller att de även som förtryckare lever känslomässigt högt på minnena från förföljelseperioden.

• Är verkligen de beteendemönster man finner i sådana sammanhang uttryck för orubbliga historiska lagar? Måste alltid en minoritet av förtryckta och förföljda utvecklas till en majoritet av förtryckare och förföljare? Måste kämpar mot privilegier och maktmissbruk utvecklas till kämpar för privilegier och maktmissbruk?

Sven Rydenfelt

NO-anmälan

Sven Rydenfelt har anmält blockaden mot Ge-Kås till Näringsfrihetsombudsmannen, NO, för brott mot konkurrensbegränsningslagen. Det var NO som stoppade leveransvägran till Wessels i Malmö, när företaget började sin lågprisverksamhet. Skall NO kunna göra något i Ge-Kå-fallet?

Arbetslöshetsförsäkring

Sven Rydenfelt nämner att arbetslöshetsförsäkringsmonopolet är upphävt. Det innebär att envar har rätt att ansluta sig till den arbetslöshetskassa som täcker det aktuella arbetsområdet. Fackföreningarna använder ofta arbetslöshetskassan som värningsargument. Men envar har rätt att ansluta sig till arbetslöshetskassan utan att ansluta sig till facket! (Staten betalar större delen av arbetslöshetsersättningen och ställer denna öppenhet som krav på kassorna). Ofta organiseras kassorna som delar av facket, men formellt är de självständiga organisationer, som inte kräver medlemskap i facket. Var dock noga med att se till att avgifter till kassan betalas punktligt. En del kassor bryr sig nämligen inte om att skicka ut räkningar till de kassamedlemmar som inte samtidigt är med i facket. Och blir man

utesluten ur kassan på grund av bristande betalning tar det tolv månader att komma i åtnjutande av kassans skydd.

Upplysningar om kassorna och avgifter lämnas av respektive fackförbund (eller köpmannaförbundet respektive SHIO/Familjeföretagen och Fiskarnas riksförbund för småföretagare). Organisationerna är ofta avvisande och ovänliga mot dem som inte är medlemmar, men stå på er, ni har rätt att bli medlemmar utan medlemskap i motsvarande fackliga organisation.

Lokalt avtal

GeKå har nyligen träffat en lokal överenskommelse med personalen som garanterar den högre lön och bättre förmåner än vad den skulle få genom ett avtal med Handelsanställdas förbund, och att den relativt sett bättre överenskommelse skall gälla framöver och garantera de anställda en ständigt högre lönenivå än enligt Handelsanställdas avtal. Detta hindrar naturligtvis inte facket från att fortsätta blockaden.

Bokrecension

(Forts från sid 17)

Boken beskriver en vänsterorienterad undersökande journalists uppvaknande till verkligheten, och hans svårigheter att övertyga omgivningen om den verklighet han upptäckt. För första gången blir denne tidigare så omhuldade journalist refuserad, han har skrivit saker som inte passar sig, om sovjetisk inblandning i amerikanska media...

Många i den amerikanska och brittiska tidningsvärlden kände sig träffade och recensionerna blev därefter — nedgörande. Vilket inte hindrade att boken snabbt gick i topp på bestsellerlistorna. Författarna lär bägge ha blivit miljonärer — i dollar — på boken.

Robert Moss har nu tagit sig för att skriva ytterligare en politisk thriller som tar upp mötsättningarna mellan öst och väst. Den förutsätts utspela sig i en nära framtid, kort efter Leonid Brezjnevs död. Den behandlar kampen kring utveckling och ibruktage av ett sovjetiskt supervapen, som skulle fullständigt rubba maktbalansen, och den amerikanska underrättelsetjänstens ansträngningar för att stoppa det. Även den nya boken innehåller ett gott mått av interiörer från existerande institutioner, med lätt förklädda existerande personligheter. Framförallt gäller det i den nya boken, *Death Beam*, interiörer från CIA.

Som roman och thriller står nog *The Spike* ett par steg högre, om man bortser från de överdrivet många ovidkommande och detaljerade sexscenerna. Den som vill läsa en sobrare bok bör välja *Death Beam*. Bägge bjuder dock på ett mycket intressant och välgörande politiskt budskap.

Arnaud de Borchgrave och Robert Moss: *The Spike*. £ 5:95. Weidenfeld & Nicolson.

Robert Moss: *Death Beam*. £ 6:50. Weidenfeld & Nicolson.

BESTÄLL CONTRAS ARTIKLAR HÄR!

Prislistan gäller fr o m 1982-04-15. Reservation för prisändringar som träder i kraft när ny prislista utkommer. Priserna gäller inklusive 21,51% mervärdesskatt. Vid eventuell momsändring justeras priserna till närmaste hela krona.

Contra

- ... Contra, äldre nr, per styck 5:-
- ... Contra, prenumeration 39:-

Affischer

- ... Solzjenitsyn/Sacharov 24:-
- ... Churchill 24:-
- ... Sovjet ut ur Östeuropa 9:-

LP-skivor

- ... Sånt som får mig att älska till 45:-
- ... En sång om friheten 45:-

T-shirts

- ... "Sverige fritt från socialism" 39:-
 - ... Sverige-Amerika-tröjan 39:-
 - ... "Frihet för Östeuropa" 29:-
 - ... Contra-tröjan 29:-
- Storlekar: 140cl, 150cl, 160cl, XS, S, M, L, XL, XXL och XXXL.

Klisteretiketter

- ... Sverige fritt från socialism, 7st 3:-
- ... Med USA för frihet, 10st 3:-
- ... Prag 1968 2:-
- ... etikettark, 24 märken, 8 motiv 5:-

Rockslagsmärken

- ... Nej till kommunism 4:-

- ... Sverige-Amerika-märket 4:-
- ... Svenska flaggan 4:-
- ... Stoppa vänsterextremismen 4:-
- ... Löntagarfonder. Helknäppt. 4:-

Vykort

- ... Nancy & Ronald Reagan, 5st 10:-

Bildekalor

- ... "Sverige fritt från socialism" 10:-
- ... Stärk försvaret NU! 10:-
- ... Mot löntagarfonder 12:-

Nyckelring

- ... Svenska flaggan 7:-

Böcker

- ... Amnesty: Kina-rapport 31:-
- ... Andersson: Rättsstat i upplösning 39:-
- ... Anger: Raoul Wallenberg 70:-
- ... Barron: KGB 63:-
- ... Barron & Paul: Kambodja 29:-
- ... Beckmann: Säkrast med kärnkraft 33:-
- ... Carlsson: Jag var fånge i Sovjet 37:-
- ... Cosgrave: Margaret Thatcher 47:-
- ... Gerholm: Varför kärnkraft 15:-
- ... Golendorf: Kuba 66:-
- ... Hegeland: Vad tjänar du mest på? 18:-
- ... Holmberg m fl: Östeuropa 39:-
- ... Husbondens röst 39:-
- ... Huyn: Uppmarschen 57:-
- ... Häggman: Terrorismen 46:-
- ... Häggman & Skard: Kommunismen 40:-
- ... Johnson: Samhällets fiender 59:-
- ... Johnson: Dessa förföljda 44:-
- ... Lepage: Imorgon kapitalism 19:-
- ... Leys: Kinesiska skuggbilder 49:-
- ... Nixon: Det verkliga kriget 59:-
- ... med Nixons namnteckning, tillägg 31:-
- ... Sanden: Eva — agent för KGB 45:-
- ... Solzjenitsyn: Västerlandets misstag 39:-
- ... Strauß: Uppror i Öst 20:-
- ... Tyranniets triumf 3:-
- ... Walker: Kina 5:-

- ... Edwards: Ronald Reagan 69:-
- ... Kortjnoj: Antischack 58:-
- ... Vittnen från Gulag 25:-
- ... Myten om vpk:s oberoende och SKP avslöjat 39:-

Genom medlemskap i Bokklubben Frihetsforum kan flertalet böcker i förteckningen ovan fås till ytterligare reducerade priser. Skriv så sänder vi fullständig information.

Beställ så här:

1) Postgiro. Sätt in beloppet på postgirokonto 85 95 89-4 (i Finland finländskt postgirokonto 1125 82-9, i Norge norskt postgirokonto 1 99 82 77). Eller svenskt bankgiro 261-2638. Ange på talongen önskade artiklar. Porto tillkommer med 5:- per beställning.

2) Check. Skicka in beställningssedeln tillsammans med en check ställd på Stiftelsen Contra. Porto tillkommer med 5:- per beställning.

3) Postförskott. Skicka in beställningssedeln till Contra. Vi sänder varorna mot postförskott. Porto tillkommer med 12:- per beställning.

Beställningar över 150:- levereras utan portotillägg. Angivna priser gäller även i finska mark. Norska kronor omräknas efter kursen 1:25.

Betalningssätt:

- Postgiro Check/kontanter
 Postförskott

Anges ej betalningssätt skickas beställningen automatiskt som postförskott.

Contra, Box 6082, 102 32 Stockholm.

.....
Namn

.....
Adress

.....
Ortsadress

CONTRA 4 1982

I kommande nummer av Contra skall vi ta upp den i den ekonomiska debatten så livligt förekommande "utbudsekonomin" — vad är det, vad betyder den för Sverige? Vi räknar också med att presentera Edmund Burkes verk om den franska revolutionen. En klassiker som skrevs 1790, men först nu översatts till svenska.

En annan artikel kommer att behandla en annan revolution — den ryska — och framförallt försöken att ge den en modern tolkning — ett försök som misslyckats.

Vi hoppas också att kunna behandla utvecklingen i det explosiva Centralamerika. Där behövs ordentliga tillrättalägganden av svenska massmedias bild.